

Rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Lanškrounsko

Monika Hýblová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika HÝBLOVÁ**
Osobní číslo: **M10198**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Rozvoj cestovního ruchu
v mikroregionu Lanškrounsko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Uveďte základní teoretická východiska problematiky cestovního ruchu a jeho legislativní úpravu.

II. Praktická část

- Provedte charakteristiku daného území v oblasti socioekonomické, dopravní a kulturní.
- Analyzujte příslušné strategické dokumenty v oblasti cestovního ruchu.
- Identifikujte stávající problémy v oblasti cestovního ruchu mikroregionu Lanškrounsko.
- Navrhněte opatření ke zlepšení stávající úrovně cestovního ruchu v mikroregionu Lanškrounsko ve vazbě na podporu jeho ekonomického rozvoje.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

FORETOVÁ, Věra a Miroslav FORET. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. 1. vyd. Praha: Grada, 2001, 178 s. ISBN 80-247-0207-X.

Krajem Koruny země: vlastivěda Lanškrounska. [Odpovědný redaktor Marie Borkovcová]. Lanškroun: Město Lanškroun; Městské muzeum, 2002, 560 s. ISBN 80-238-9081-6.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

PALATKOVÁ, Monika. Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

ZELENKA, Josef. Marketing cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, 240 s. ISBN 978-80-86723-95-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavel Grebeníček**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2013**

Ve Zlíně dne 15. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevytělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejnění práce počítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vádného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

17. února 2013

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školního či vzdělávacího zařízení.*
- (3) *Škola nebo školní či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Cílem práce je vytvořit analýzu možností rozvoje v cestovním ruchu v mikroregionu Lanškrounsko. Teoretická část se věnuje vymezení, rozdělení a specifikům cestovního ruchu obecně a sleduje nové vývojové trendy. Praktická část obsahuje socioekonomickou charakteristiku mikroregionu a prozkoumání dokumentů, který zkoumají možnost rozvoje tohoto mikroregionu. Na základě problémů a specifik oblasti je zpracována SWOT analýza, kde jsou popsány možnosti rozvoje regionu. Výsledkem vycházejícím ze SWOT analýzy je projektová část práce, kde je uveden příklad projektů, které by vedly ke zvýšení návštěvnosti.

Klíčová slova: Cestovní ruch, dobrovolný svazek obcí, mikroregion, SWOT analýza, socioekonomická charakteristika.

ABSTRACT

The aim of this work is to create an analysis of possibilities of development in tourism industry in Lanškrounsko microregion. The theoretical part is dealing with definition, division and particularities of tourism industry in general and then it follows new development trends. The practical part contains socioeconomic characteristics of microregion and exploration of documents, which are examining the possibility of development in this microregion. On the basis of problems and specifications of the region, the SWOT analysis has been performed, in which possibilities of development of region are described. The result coming from SWOT analysis is project part of the work, in which there is introduced an example of those projects, which would lead to increase in attendance.

Keywords: Tourism, Voluntary Association of Municipalities, microregion, SWOT Analysis, Socio-economics Charakteristics

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Ing. Pavlu Grebeníčkovi za jeho cenné rady, připomínky, trpělivost a čas, jenž mi věnoval při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DEFINICE A CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.1 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.2 VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU	13
2 ZÁKLADNÍ POJMY CESTOVNÍHO RUCHU	14
2.1 TURISTA	14
2.2 VÝLETNÍK.....	14
2.3 NÁVŠTĚVNÍK	14
2.4 REZIDENT	14
2.5 ZÁJEZD	14
2.6 CESTOVNÍ KANCELÁŘ	15
2.6.1 Podmínky vydání koncese	15
2.7 CESTOVNÍ AGENTURA	16
2.8 ZÁKAZNÍK	17
2.9 DESTINACE.....	17
3 HISTORIE A VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	18
3.1 PRVOPOČÁTKY CESTOVNÍHO RUCHU (5. STOLETÍ PŘ. N. L. – 16. STOLETÍ).....	18
3.2 MODERNÍ CESTOVNÍ RUCH (17. – 19. STOLETÍ).....	18
3.3 NOVODOBÝ CESTOVNÍ RUCH (OD PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY DO ROKU 1989).....	19
3.3.1 Rozdíly mezi východní a západní částí Evropy.....	19
3.3.2 Specifika CR v Československu	20
3.4 SOUČASNÉ OBDOBÍ (PO ROCE 1989).....	20
3.4.1 Situace v České republice	20
3.4.1.1 Do roku 2000.....	21
3.4.1.2 Po roce 2000.....	21
4 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU	22
4.1 DRUHY CESTOVNÍHO RUCHU	22
4.2 STANDARDNÍ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU	24
4.2.1 Rekreační forma cestovního ruchu	24
4.2.2 Kulturně poznávací forma cestovního ruchu	24
4.2.3 Léčebná forma cestovního ruchu.....	24
4.2.4 Profesionálně zaměřený cestovní ruch	24
4.2.4.1 Kongresový a incentivní cestovní ruch	24
4.2.4.2 Obchodní cesty.....	25
4.2.5 Seniorská forma cestovního ruchu	25
4.2.6 Mládežnická forma cestovního ruchu	26
4.2.7 Venkovská turistika, agroturistika	26
4.2.8 Cestovní ruch mimo veřejné formy	27
4.2.9 Ostatní formy cestovního ruchu.....	27

4.3	NOVÉ SPECIFICKÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU V SOUČASNOSTI.....	27
4.4	ČLENĚNÍ DLE SOCIÁLNÍ SKUPINY.....	27
4.5	CESTOVNÍ RUCH S NÁVAZNOSTÍ NA SPECIFICKÉ ČINNOSTI.....	27
4.5.1	Vodní sporty a vodácké aktivity	27
4.5.2	Golfový cestovní ruch	28
4.5.3	Lázeňský a wellness cestovní ruch.....	29
4.5.4	Kulturní cestovní ruch	29
4.5.5	Městský cestovní ruch	30
4.5.6	Venkovský cestovní ruch	30
4.5.7	Zábavní a atrakční cestovní ruch	30
4.5.8	Gurmánský cestovní ruch.....	31
4.5.9	Dobrodružný cestovní ruch.....	31
4.5.10	Pěší turistika a cykloturistika	31
4.5.11	Náboženský cestovní ruch	32
4.5.12	Lovecký cestovní ruch	32
4.5.13	Hazardní cestovní ruch.....	32
4.5.14	Nákupní cestovní ruch.....	32
4.5.15	Kosmický cestovní ruch.....	32
5	ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ CESTOVNÍ RUCH.....	33
5.1	STIMULAČNÍ FAKTORY.....	33
5.1.1	Objektivní faktory.....	33
5.1.2	Subjektivní faktory	33
5.2	LOKALIZAČNÍ PODMÍNKY	33
5.3	REALIZAČNÍ PODMÍNKY	34
5.4	RAJONIZACE	34
II	PRAKTICKÁ ČÁST	35
6	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU	36
6.1	POLOHA MIKROREGIONU	37
6.2	KLIMATICKÉ PODMÍNKY	37
7	PŘÍRODNÍ ZDROJE	38
7.1	VODSTVO	38
7.2	GEOLOGIE ÚZEMÍ	39
8	OBYVATELSTVO	40
8.1	VÝVOJ POČTU OBYVATEL	40
8.2	NEZAMĚSTNANOST	42
9	KULTURA A PAMÁTKY	44
9.1	ZÁMKY	44
9.2	CÍRKEVNÍ BUDOVY.....	45
9.3	ROZHLEDNY	45
9.4	HISTORICKÉ BUDOVY.....	46
9.5	PŘÍRODNÍ PAMÁTKY.....	47
9.6	TRADIČNÍ AKCE.....	47
9.6.1	Majáles	48
9.6.2	Čermenské slavnosti.....	48

9.6.3	Zemská koruna.....	48
9.6.4	Lanškrounská kopa	48
9.6.5	Lathife	48
10	INFRASTRUKTURA.....	49
10.1	OBČANSKÉ VYBAVENÍ	49
10.1.1	Školství.....	49
10.1.2	Zdravotnické služby	51
10.1.3	Sociální služby.....	51
10.1.4	Služby.....	52
10.1.5	Ubytovací zařízení.....	52
10.1.6	Stravovací zařízení	53
10.2	DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA.....	53
10.2.1	Silniční doprava	53
10.2.2	Železniční doprava	53
10.3	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	55
11	STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	57
12	SWOT ANALÝZA	60
13	NÁVRH NOVÝCH PROJEKTŮ	63
13.1	KLIDOVÁ ZÓNA PIVOVAR	63
13.2	PAMÁTKOVÉ OKRUHY	64
13.3	VYBUDOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH ZAŘÍZENÍ NA MARIÁNSKÉ HOŘE	66
13.4	OBNOVA INFORMAČNÍCH PORTÁLŮ V PŘÍRODNÍM PARKU LANŠKROUNSKO.....	67
13.5	AGROTURISTICKÁ FARMA.....	68
13.6	ŘEMESLNÉ TRHY NA ZÁMEČKU.....	69
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM OBRÁZKŮ	77
	SEZNAM TABULEK.....	78

ÚVOD

Cestovní ruch je ekonomicky velmi důležitou ekonomickou aktivitou. Ovšem ve všelijaké podobě se s ním setkáváme denně. V automobilu, vlaku nebo jiném prostředku se sami stáváme účastníky cestovního ruchu. Co chvíli projdeme okolo krásné kulturní, přírodní nebo architektonické památky a málo kdy tuto krásu dovedeme ocenit. Toto téma mně velmi zajímá, neboť si myslím, že je velká škoda neocenit krásu okolí, jež máme kolem sebe.

Cestovní ruch je také velmi důležitý pro život mnoha lidí, neboť dává zaměstnání velkému množství obyvatel. I přes nepříznivou historii se cestovní ruch dostává v posledních letech v České republice stále více do popředí, neboť ekonomická situace obyvatel se i přes krizi neustále zlepšuje a pořád více se řeší využití volného času a času stráveného s rodinou. Navíc roste i povědomí o důležitosti pohybu a zvyšuje se podíl aktivního cestovního ruchu. V republice se také nachází velké množství významných historických památek, rozmanité přírodní bohatství a i rozvíjející se podmínky pro nově se rozvíjející druhy cestovního ruchu.

Volba mikroregionu pro mě byla jasnou volbou, neboť v této oblasti od narození žiji a znám všechny části této oblasti, jak z prací, které jsem již zpracovávala na základní či střední škole, tak z výletů na kole, pěších túr a z přehledu o všeobecném dění ve městě a okolních obcích. I přes velmi nízkou návštěvnost celého Pardubického kraje spatřuji v regionu potenciál pro rozvoj cestovního ruchu a to například z důvodu velmi malebné a chráněné krajiny. Prostředí je velmi klidné a proto je vhodné pro odpočinek a díky husté síti kvalitních cyklostezek i pro jeho aktivní podobu, jak na kolech, kolečkových bruslích nebo v podobě turistických pochodů a procházek, třeba i za využití nordic walkingových holí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE A CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch je definován mnoha autory velmi rozličně. Většinou zdůrazňuje hledisko vědní disciplíny, vůči které je definován.

V Ryglové 2011 F. W. Ogilvie (1933) stanovuje cestovní ruch takto: „ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných i nehmotných statků, hrazených z prostředků získaných v místě trvalého bydliště.“ (RYGLOVÁ, 2011, s. 17)

Definováním cestovního ruchu se zabývají nejen konkrétní autoři, ale můžeme je také najít u organizací zabývajících se touto problematikou.

Dle UNWTO (1995) je cestovní ruch činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.

IAEST si jako cestovní ruch představuje souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání. (RYGLOVÁ, 2011, s. 18)

1.1 Charakteristika cestovního ruchu

Cestovní ruch můžeme označit jako jeden z významných odvětví světového hospodářství a i nadále se počítá s jeho růstem. V ekonomické oblasti sledujeme zejména zahraniční cestovní ruch, kde nám o jeho skutečném vlivu na ekonomiku podává lepší srovnání devizový přínos cestovního ruchu. Dalším charakteristickým znakem je sezónnost cestovního ruchu, kde je snaha o rovnoměrnější rozptýlení například pomocí faktoru ceny. Využívají se k tomu například různé kulturní či sportovní aktivity nebo oblasti se sezónně odlišným nebo stálým podnebím. (ZELENKA, 2010, s. 65, FORET, 2001, s. 19)

1.2 Význam cestovního ruchu

Cestovní ruch má v životě člověka velmi významnou roli. Je dobrým způsobem pro využití volného času a také pro odpočinek a všestranný rozvoj osobnosti. Pomáhá nám poznat historii a kulturu cizích míst, což pomáhá k porozumění jiných kultur a jejich prostředí a zdokonalování se v cizích jazycích. Pro některé může cestovní ruch znamenat také způsob obživy, neboť jim poskytuje pracovní místo. (ZELENKA, 2010, s. 65)

2 ZÁKLADNÍ POJMY CESTOVNÍHO RUCHU

Pro pochopení jakékoliv problematiky je nutné znát základní pojmy a u cestovního ruchu tomu není jinak.

2.1 Turista

Turistou rozumíme návštěvníka, který se v dané zemi zdrží alespoň na jednu noc, ale jeho pobyt zde nepřesáhne jeden rok. (PALATKOVÁ, 2011, s. 11; RYGLOVÁ, 2009 s. 11)

2.2 Výletník

Výletník se v daném místě zdrží méně než 24 hodin, tudíž v dané lokalitě nepřespává. (RYGLOVÁ, 2009 s. 11)

2.3 Návštěvník

Oblast mezinárodního cestovního ruchu definuje návštěvníka jako člověka, který bez zájmu o výdělečnou činnost navštíví jinou zemi na dobu kratší, než je jeden rok. (RYGLOVÁ, 2009 s. 11)

2.4 Rezident

Rezident, nebo jinými slovy stálý obyvatel, je taková osoba, která se v mezinárodním cestovním ruchu v určité zemi zdržuje déle než dvanáct měsíců nebo v pojetí domácího cestovního ruchu osoba žijící na stejném místě nejméně půl roku. (RYGLOVÁ, 2009 s. 11)

2.5 Zájezd

„Zájezdem podle zákona 159/1999 §1 odstavci 1 rozumíme sestavenou kombinaci alespoň dvou z následujících služeb, je-li prodávána nebo nabízena k prodeji za souhrnnou cenu a je-li služba poskytována po dobu přesahující 24 hodin nebo když zahrnuje ubytování přes noc,

a) doprava,

b) ubytování,

c) jiné služby cestovního ruchu, jež nejsou doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří významnou část zájezdu nebo jejichž cena tvoří alespoň 20% souhrnné ceny zájezdu.“

Zákon taktéž v 2 odstavci § 1 definuje, co za zájezd nemůžeme považovat.“ Zájezdem podle tohoto zákona není kombinace služeb cestovního ruchu

- a) sestavená až na základě individuálního požadavku,
- b) prodávaná jinému podnikateli za účelem jeho dalšího podnikání, nebo
- c) jejíž nabídka a prodej nesplňuje znaky živnostenského podnikání“ (ČESKO, 1999)

2.6 Cestovní kancelář

Zákon 159/1999 v § 2 definuje cestovní kancelář takto:

„Provozovatel cestovní kanceláře (dále jen cestovní kancelář) je podnikatel, který je na základě koncese oprávněn nabízet a prodávat zájezdy.

V rámci živnosti podle odstavce 1 může cestovní kancelář rovněž:

- a) nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu a na základě individuální objednávky prodávat jejich kombinace,
 - b) organizovat kombinace služeb cestovního ruchu
- a nabízet je a prodávat jiné cestovní kanceláři za účelem jejího dalšího podnikání,
- c) zprostředkovávat prodej jednotlivých služeb cestovního ruchu pro jinou cestovní kancelář nebo cestovní agenturu, případně pro jiné osoby (dopravce, pořadatele kulturních, společenských a sportovních akcí apod.),
 - d) zprostředkovávat prodej zájezdu pro jinou cestovní kancelář; cestovní smlouva v těchto případech musí být uzavřena jménem cestovní kanceláře, pro kterou je zájezd zprostředkováván,
 - e) prodávat věci související s cestovním ruchem, zejména vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty.“ (ČESKO, 1999)

2.6.1 Podmínky vydání koncese

Podmínky pro vydání koncesní listiny upravuje §5.

„K žádosti o koncesi na provozování cestovní kanceláře vydává stanovisko podle zvláštního právního předpisu Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen ministerstvo), a to na základě posouzení podkladů podle odstavce 2.

Žadatel o koncesní listinu na provozování cestovní kanceláře ke své žádosti mimo náležitostí stanovených zvláštním právním předpisem připojí

- a) smlouvu s pojišťovnou o pojištění v rozsahu stanoveném v § 6 až 8,
- b) podnikatelský záměr, včetně bližších údajů o své činnosti, zejména, ve kterých oblastech cestovního ruchu hodlá podnikat, zda součástí zájezdu bude i doprava, předpokládaný počet zákazníků a v případě, že se jedná o cestovní kancelář, která provozovala činnost na základě dřívějších předpisů, i počet zákazníků odbavených v rámci zájezdu v předchozím kalendářním roce,
- c) prohlášení, zda nedošlo ke skutečnostem uvedeným v odstavci 4 písm. b),
- d) prohlášení o předpokládaném datu zahájení činnosti.

Ministerstvo na základě podkladů podle odstavce 2 vydá kladné stanovisko.

Ministerstvo vydá záporné stanovisko, jestliže

- a) uzavřená pojistná smlouva nesplňuje podmínky uvedené v § 6 až 8 tohoto zákona, nebo
 - b) v posledních 5 letech bylo zrušeno živnostenské oprávnění k provozování cestovní kanceláře nebo cestovní agentury z důvodu porušení povinností uložených zákonem nebo z důvodu jejího úpadku
1. fyzické osobě, která je žadatelem nebo statutárním orgánem nebo jeho členem, pokud je žadatelem právnická osoba,
 2. právnické osobě, jejímž statutárním orgánem nebo členem tohoto orgánu byla fyzická osoba, která je žadatelem,
 3. právnické osobě, jejímž statutárním orgánem nebo členem tohoto orgánu byla fyzická osoba, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu právnické osoby, která je žadatelem.“ (ČESKO, 1999)

2.7 Cestovní agentura

V zákoně je také vymezen rozdíl mezi cestovní agenturou a cestovní kanceláří a činnosti, který cestovní agentura může a nemůže poskytovat.

„Provozovatel cestovní agentury (dále jen cestovní agentura) je podnikatel, který je oprávněn na základě ohlášení vázané živnosti provozovat činnost v rozsahu uvedeném v § 2 odst. 2 písm. a) až d).

Cestovní agentura nesmí zprostředkovávat prodej zájezdu podle § 2 odst. 2 písm. d) pro subjekt, který není cestovní kancelář ve smyslu § 2 odst. 1.

V rámci živnosti podle odstavce 1 může cestovní agentura rovněž prodávat věci související s cestovním ruchem, zejména vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty.

Kromě povinností podle zvláštního právního předpisu je cestovní agentura rovněž povinna označit provozovnu a propagační a jiné materiály určené zákazníkovi slovy cestovní agentura, pokud toto označení neobsahuje již obchodní jméno.“ (ČESKO, 1999)

2.8 Zákazník

„V paragrafu 4, výše uvedeného zákona je za zákazníka považována osoba, která uzavře s cestovní kancelář cestovní smlouvu, nebo osoba, v jejíž prospěch byla tato smlouva uzavřena. Zákazníkem je i osoba, na kterou byl zájezd převeden za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.“ (ČESKO, 1999)

2.9 Destinace

Destinaci si můžeme představit jako služby koncentrovaných na určitém místě nebo v určité oblasti. Jejich poskytování je určeno atraktivitou daného místa. Podle Bartla a Smitha jsou ovšem destinace navzájem si konkurující jednotky, jejichž cílem je prodej služeb. (PALATKOVÁ, 2006, s. 16-17; PALATKOVÁ, 2011a, s. 11-13)

3 HISTORIE A VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Historický vývoj cestovního ruchu lze rozdělit do čtyř fází: prvopočátků, moderního cestovního ruchu, novodobého cestovního ruchu a současného období. (RYGLOVÁ, 2011, s. 24; RYGLOVÁ, 2009 s. 17)

3.1 Prvopočátky cestovního ruchu (5. století př. n. l. – 16. století)

Jako první začali cestovat Řekové, Římané a obyvatelé Egypta. Už z období 480-425 před naším letopočtem můžeme najít zápisky z cest, z míst okolo Středozevního moře. Ve středověku se cestovní ruch týkal zejména bohatých šlechticů a potomků zámožných kupců a měšťanů. Už v této době měli obchodníci průvodce a popisky z cest. Od 13. století se realizují cesty do zámoří z obchodních a kolonizačních důvodů. Hlavními směry byly Indie, Čína a Indonésie. Nejznámější postavou v této oblasti byl cestovatel Marco Polo. O dvě století později vzrostl význam portugalských a španělských zámořských objevů. K nejznámějším jménům mořeplavců bezpochyby patří jména jako Kryštof Kolumbus, Vasco de Gama či Amerigo Vespucci. (RYGLOVÁ, 2011, s. 25; RYGLOVÁ, 2009, s. 18)

3.2 Moderní cestovní ruch (17. – 19. století)

Již v počátku tohoto období existovalo právo volného pohybu po cizích zemích pro šlechtice a kupce. Objevují se také cesty tovaryšů kvůli získání zkušeností. Toto období bylo ovlivněno také průmyslovou revolucí. Nastala potřeba cestování pracovních sil a tím pádem návrhy na zrušení omezení volného pohybu. Dalším důvodem byla zvyšující nutnost vzdělání a získání zkušeností ve svém oboru, kvůli kterým bylo také nezbytné cestovat. Dalším podstatným krokem bylo také zrušení nevolnictví. Již v první polovině 19. století se objevuje první tištěný průvodce, který má za úkol usnadnit cestování i středním vrstvám. Jeho autorem je Němec Karl Baedeker. V témže období vzniká i první cestovní kancelář. Jejím zakladatelem je Thomas Cook, který také zorganizoval první výlet po anglickém venkově v osobním vlaku a také první zahraniční zájezd, jehož cílem byla světová výstava v Paříži. Některé metody, které Cook zavedl, se používají v cestovních kancelářích dodnes a tato cestovní kancelář stále nese jeho jméno a řadí se mezi nejvýznamnější na světě. Rozvoj zaznamenává také lázeňství a poznávací cesty. Později se úspěchu dočkala také horská a pěší turistika, prostřednictvím zakládání horských spolků. Důležitým faktorem v rozvoji cestovního ruchu je rozšiřování železniční dopravy a později také motorové silniční dopravy, kterou na počátku 20. století zastínilo letectví.

Díky tomu se do cestovního ruchu začala zapojovat i vrstva zaměstnanců s vyšší životní úrovní. (RYGLOVÁ, 2011, s. 25; RYGLOVÁ, 2009, s. 18-19)

3.3 Novodobý cestovní ruch (od první světové války do roku 1989)

Počátek tohoto období vidíme mezi světovými válkami až po 90. léta, kdy se cestovní ruch stal významným odvětvím ekonomiky. Jeho roční růst se pohyboval okolo 5% a podíl na HDP ve světě kolem 11%, V některých zemích Evropy se podíl na HDP vyšplhal dokonce až na více než 13%, což z něj dělá jeden z nejdynamičtější se rozvíjející odvětví. Po ukončení první světové války měl cestovní ruch velký benefit díky možnosti cestovat bez vážnějších omezení. Tato volnost byla omezena kvůli hospodářské krizi, neboť některé země zavedli omezení v podobě víz, kontrol dovozu a vývozu zboží, zavedení cel či omezení převozu peněz. Po druhé světové válce nastala změna ve vývoji cestovního ruchu v Evropě. Do té doby se cestovní ruch vyvíjel stejně na celém kontinentu, po válce se rozdělil na vývoj na západě a východě. (RYGLOVÁ, 2011, s. 26-27; RYGLOVÁ, 2009, s. 19)

3.3.1 Rozdíly mezi východní a západní částí Evropy

Plán hospodářské obnovy Evropy z pera G. Marshalla měl přispět k hospodářské rekonstrukci západní Evropy díky finanční a materiální pomoci, která vedla ke stabilizaci. Plán odsouhlasilo osmnáct zemí Evropy. Kvůli nátlaku Sovětského svazu mezi nimi Československo nebylo. Socialistické země místo toho založilo Radu vzájemné hospodářské pomoci v roce 1949. K rozvoji v oblasti cestování dopomohl i rozvoj silniční a dálniční sítě a také rozvoj osobní letecké dopravy. Ve východní části a zejména v Československu se stalo v oblasti cestovního ruchu velkým fenoménem chataření a chalupaření. Na západě touto dobrou roste kapacita služeb a s tím související konkurence, která později donutila podniky ke spojování kvůli prosazení na trhu. To zavedlo příčinu vzniku prvních turistických cílů s jednotnou propagací a také k rozvoji mezinárodních hotelových řetězců. V 90. letech díky zlepšení v oblasti marketingu se rozvíjely a vznikaly specifické druhy cestovního ruchu. Také se rychle šířila stavba velkých rekreačních komplexů. Ty můžeme najít zejména v pobřežních oblastech, kde jsou obyvatelé na příjmu z cestovního ruchu závislí. Stinnou stránkou tohoto jevu je mizení tradic, tradičních řemesel a kuchyní, které nahradila univerzálnost fastfoodů a jiných

světových hitů. Tímto problémem se zajímá udržitelnost cestovního ruchu. (RYGLOVÁ, 2011, s. 26-27; RYGLOVÁ, 2009, s. 19-20)

3.3.2 Specifika CR v Československu

Cestovní ruch v Československu a v celé východní části Evropy byl ovlivněn zásadním omezením pohybu jako důsledek studené války. Dalším faktorem oslabujícím cestovní ruch je nedostatek volných finančních prostředků. Výjezdy do nesocialistických zemí reguloval stát, proto museli mít cestující výjezdní doložku od policie, devizový příslib od banky a získání těchto dokumentů bylo značně obtížné. Proto se nemůžeme divit, že domácí cestovní ruch tvořil až 95%. Lidé se naučili jezdit na svou chatu nebo chalupu, která představovala zásadní trend 50. let a při individuálních cestách mířili většinou pod stan. Zásadní význam pro cestovní ruch měl vázaný cestovní ruch, kam můžeme zařadit například závodní rekreace nebo rekreace ROH. Na nízké úrovni zahraničního cestovního ruchu se dozajista také podepsalo malé množství cestovních kanceláří, které nemohly nasytit poptávku po zahraničních zájezdech. (RYGLOVÁ, 2011, s. 26; RYGLOVÁ, 2009 s. 19)

3.4 Současné období (po roce 1989)

Toto období je velmi ovlivněno rozvojem dopravy a moderními informačními technologiemi, díky kterým se staly turistické cíle dostupné cílovým skupinám a podařilo se získat i nové cílové skupiny. Rozvíjející se letectví si podmanilo cestování zejména na dlouhé trasy a pomohl k tomu také rozvoj charterových a nízkonákladových letů, které z létání a cestování udělali běžnější záležitost. Také stále roste fond volného času, který s kombinací možností internetu nabízí nepřehledné množství možností k cestování. (RYGLOVÁ, 2011, s. 27; RYGLOVÁ, 2009 s. 21-24)

3.4.1 Situace v České republice

Po sametové revoluci můžeme v rámci cestovního ruchu vidět podstatné zlepšení. Jedním z důvodů je zrušení vízové povinnosti do většiny destinací. Také ubytovací kapacity prošly významnou změnou. Hotely se odloučily ze systému Čedok, který v té době představoval téměř monopol v ubytování. Díky rekonstrukcím a zvýšení ubytovací kapacity se staly konkurenční i oblasti příjezdového cestovního ruchu. Po uvolnění hranic a při malé zcestovalosti českého národa vznikalo velké množství cestovních kanceláří a jejich

nabídek na trhu, které již v roce 1996 o třetinu převyšovaly poptávku. (RYGLOVÁ, 2011, s. 27-29)

3.4.1.1 Do roku 2000

V tomto období se pružně privatizovali podniky cestovního ruchu a také se zakládaly nové ubytovací kapacity nejen ve městech, ale i na venkově, který souvisí i vznik nových forem cestovního ruchu jako je agroturistika nebo ekoagroturistika. Díky liberalizaci se zakládá velké množství malých podniků, kde lidé mají téměř nulové zkušenosti, což vede k postupnému převisu nabídky nad poptávkou. Kvůli tomuto stavu opět velké množství firem v pozdějších letech krachuje. Dalším důvodem ke krachu je špatná či nulová spolupráce mezi jednotlivými subjekty. Z minulého období stále přetrvává obliba ve vázaném cestovním ruchu, kdy zaměstnavatel dohodne hromadné zájezdy pro zaměstnance. Velkou změnou je příliv zahraničních turistů do republiky, které sem jezdí i přes nízké investice do propagace. (RYGLOVÁ, 2011, s. 27-29)

3.4.1.2 Po roce 2000

V tomto období vznikají kraje, které se snaží podporovat cestovní ruch na místní úrovni. V důsledku toho se zakládají mikroregiony, které se snaží v této oblasti prosadit, a proto zpracovávají strategické dokumenty. Nadále roste lůžková kapacita a to zejména v Praze, jež přes veškerou snahu tvoří hlavní cíl cestování. Nově založené cestovní kanceláře zanikají. Cestovnímu ruchu přispívají také zahraniční společnosti s inovativními koncepty a proslulým jménem. Dalším kladným vlivem je rozvoj komunikačních technologií, kdy si každý může vybrat svou dovolenou nebo cestu přesně na míru svým potřebám. S tímto trendem souvisí i rozvoj nových forem cestovního ruchu. (RYGLOVÁ, 2011, s. 27-29)

4 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU

U cestovního ruchu můžeme rozlišit dělení dle formy, kde nás zajímá motivace a dle druhu, který se rozlišuje dle způsobu realizace. (RYGLOVÁ, 2011, s. 19)

4.1 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu můžeme rozčlenit podle několika hledisek. Prvním z nich bude místo realizace cestovního ruchu.

- Domácí cestovní ruch, čímž rozumíme cestovní ruch, kde se občané zdrží bez překročení hranic republiky,
- zahraniční cestovní ruch, který se dále dělí takto:
 - příjezdový cestovní ruch neboli incoming, jenž představuje přicestování zahraničních turistů do dané země,
 - tranzitní cestovní ruch, který si můžeme představit jako aktivitu spojenou s průjezdem danou zemí do cílové destinace,
 - výjezdový cestovní ruch, kdy nám občané země vyjíždí do zahraničí.
- vnitrostátní cestovní ruch představuje domácí a příjezdový cestovní ruch,
- národní cestovní ruch symbolizuje domácí a výjezdový cestovní ruch,
- světový cestovní ruch, který je souhrnem cestovního ruchu a podmínky překročení státních hranic. (RYGLOVÁ, 2011, s. 20, PALATKOVÁ, 2011b, s. 11)

Další způsob, jenž může cestovní ruch rozčlenit, spočívá ve vztahu k platební bilanci. Zde se rozdělení velmi podobá členění zahraničního cestovního ruchu.

- Příjezdový cestovní ruch, který představuje dovoz deviz do republiky prostřednictvím přijíždějících občanů z jiných států a spadá do aktivního cestovního ruchu,
- tranzitní cestovní ruch, pro nás představuje občany, jež cestují do cílové destinace přes danou zemi a aktivity spojené s touto cestou a rovněž je zařazen do části aktivního cestovního ruchu,
- výjezdový cestovní ruch což si můžeme spojit s výjezdem občanů dané republiky za hranice a již ho řadíme do pasivního cestovního ruchu. (RYGLOVÁ, 2011, s. 21; PALATKOVÁ, 2011, s. 11)

Další rozdělení se týká času a je pro nás často velmi důležité i při výběru pobytu. Jedná se o rozdělení podle délky pobytu.

- Krátkodobý cestovní ruch, zde jím rozumíme cesty do 3 dnů mimo domov s dvěma noci strávenými jinde než doma,
- dlouhodobý cestovní ruch, spatřujeme v pobytu delším než 3 dny mimo domov ovšem je omezen dobou 6 měsíců až jednoho roku. (RYGLOVÁ, 2011, s. 21)

I v dnešní době si mnohdy pokládáme otázku, zda se vydáme na cestu pod křídly cestovní kanceláře nebo takzvaně na vlastní pěst. Takto se rozděluje i cestovní ruch podle způsobu zabezpečení.

- Organizovaný cestovní ruch, kde využíváme služeb cestovní kanceláře nebo jiného zprostředkovatele těchto služeb,
- neorganizovaný cestovní ruch s účastníkovým vlastním zajištěním. (RYGLOVÁ, 2011, s. 21)

Cestovní ruch můžeme rozdělit podle ročního období na:

- sezonní, kdy v tomto období se setkáme s největším množstvím návštěvníků, velkým množstvím služeb, ale bohužel vysokou cenou,
- mimosezonní cestovní ruch představuje období s nízkou návštěvností, která souvisí s poklesem cen, ale je doprovázena také omezeným množstvím služeb. (RYGLOVÁ, 2011, s. 22)

Posledním neméně důležitým faktorem jsou finance. Podíváme se, jakou cestou se rozdělují způsoby účasti a formy úhrady nákladů na účast.

- Volný cestovní ruch jinak nazývaný komerční, kdy si účastník není nijak vázán a všechny náklady si hradí sám, oproti tomu
- vázaný cestovní ruch nebo nekomerční, kde můžeme vidět spolufinancování jinde než z peněz účastníka. Část nákladů mu může hradit například jeho zaměstnavatel nebo zdravotní pojišťovna. Podmínkou k těmto příspěvkům je ovšem splnění stanovených podmínek. (RYGLOVÁ, 2011, s. 21)

4.2 Standardní formy cestovního ruchu

4.2.1 Rekreační forma cestovního ruchu

Zde je hlavním motivem cesty načerpání nových sil a patří mezi primární formy cestovního ruchu. (FORET, 2001, s. 17; RYGLOVÁ, 2011, s. 187)

4.2.2 Kulturně poznávací forma cestovního ruchu

Můžeme si ho přestavit jako putování po historických místech a památkách nebo jako návštěvu rozličných kulturních akcí. Má vzdělávací účinek. Mnohdy je spojen s rekreační formou cestovního ruchu. V České republice je velmi významný především jako příjezdový cestovní ruch. (FORET, 2001, s. 17; RYGLOVÁ, 2011, s. 187)

4.2.3 Léčebná forma cestovního ruchu

Patří sem léčebné pobyty a také rekreace. V České republice je taktéž velmi významný a to jenom v příjezdovém cestovním ruchu, ale také ve vnitrostátním. (FORET, 2001, s. 17)

4.2.4 Profesně zaměřený cestovní ruch

Tento cestovní ruch zaznamenal oblibu zejména v posledních letech. Pod tímto pojmem si můžeme představit například cestování kvůli návštěvě nebo jednání u obchodního partnera nebo za odborným cílem. (FORET, 2001, s. 17)

4.2.4.1 Kongresový a incentivní cestovní ruch

Tato forma cestovního ruchu patří mezi velmi lukrativní a vyhledávané a je spojována především se jmény velkých měst. Cílem kongresu je odborný cíl, například návštěva konference, oproti tomu incentivní cestovní ruch je formou odměny pro zaměstnance. Specifikem je umístění v metropoli a vyšší požadovaná kvalita služeb, ale jsou ochotni i dvou až trojnásobek než obyčejní turisté. Výhodou tohoto cestovního ruchu je, že probíhá mimo hlavní sezonu a může být dobrým podnětem pro individuální cestu. (RYGLOVÁ, 2009, s. 122-126; RYGLOVÁ, 2011, s. 190-192)

Kongres, jehož původ slova je z latiny a znamená setkání nebo kontakt, si můžeme představit jako přednášku nebo konzultaci, které se účastní velké množství vzdělaných lidí a jehož výsledkem je vědecký, politický nebo společenský význam. Oproti tomu konference nemá tak dlouhé trvání a její obsah je úzce definovaný. Dalším pojmem je

symposium, které řeší čistě jeden problém a má jedno téma. Kolokvium spatřujeme jako setkání akademicky vzdělaných, kteří zjišťují společné zájmy. Rozdílnost semináře spočívá v tom, že je často opakovaný a řeší výhradně aktuální problémy. (RYGLOVÁ, 2009, s. 122-126; RYGLOVÁ, 2011, s. 190-192)

Incentivy do této problematiky vnáší MICE. Jeho důvodem je motivovat zaměstnance. Je jim nabízen zážitek pomoci, kterého se upevňují vztahy ve firmě. Program je většinou sestavován na míru, neboť předem známe účastníky i jejich pracovní pozice a vztahy mezi nimi. Nalezneme zde vysoké nároky na kvalitu a profesionalitu zaměstnanců, což ovšem vyvažuje i vyšší cena. Skupina absolvující tento pobyt je předem známá, jsou v ní známé vzájemné vztahy podřízenosti a nadřízenosti. (RYGLOVÁ, 2009, s. 127-130; RYGLOVÁ, 2011, s. 190-192)

Historie tohoto druhu cestovního ruchu je v podmínkách České republiky poměrně krátká. Můžeme jí vidět až od 90. let, kdy se uvolnily poměry a na trh přišly zahraniční firmy. Oproti tomu v kolébce těchto pobytů, ve Spojených státech, sahají počátky až do padesátých let. (RYGLOVÁ, 2011, s. 190-192)

4.2.4.2 Obchodní cesty

Cílem obchodní cesty je zákazník nebo obchodní partner. Dalším specifickým tohoto druhu je, že cesta je realizována během pracovního týdne. (RYGLOVÁ, 2011, s. 286)

4.2.5 Seniorská forma cestovního ruchu

Tato sociální skupina je charakterizována věkem nad padesát let. V budoucnu se u ní očekává rostoucí význam pro oblast cestovního ruchu. Prodlužuje se délka života a tito lidé budou schopni disponovat dostatečnými peněžními prostředky a chutí si jich užít. Mají velké množství volného času, a tak jsou pro ně výhodné i mimosezónní cesty a cesty mimo pracovní dny ovšem mnohdy je limituje fyzická náročnost cesty. Zajímavé jsou pro tuto skupinu například poznávací zájezdy a mimosezónní zájezdy, kde jsou i pro ně nabízeny různé slevy. (RYGLOVÁ, 2011, s. 189)

Nejmladší lidé spadající do této skupiny se zaměřují zejména na individuální cesty a jsou stále ekonomicky aktivní. S postupným přibýváním věku volí tito senioři spíše skupinové cesty, například kvůli lékařské péči. (RYGLOVÁ, 2011, s. 189)

4.2.6 Mládežnická forma cestovního ruchu

Cestovní ruch mládeže nebo juniorská turistika u nás má hluboké kořeny. Již za minulého režimu se pro mládež organizovali různé tábory a další akce a tuto tendenci můžeme vidět i dnes v podobě cestovních kanceláří, zaměřených zejména na tuto sociální skupinu. Pro tuto skupinu jsou typická popularita sociálních sítí a informačních kanálů, kde vyhledávají nejen samotné zájezdy a pobyty, ale také informace o daném místě a fotografie. Výhodou této skupiny jsou i poskytované slevy například na jízdné, vstupy do památkových objektů nebo na kulturní akce. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188-189)

Ve věkové skupině do deseti let věku za tuto mládež ještě platí veškeré výdaje rodiče. Dnes je velkým trendem označování hotelů jako vhodné pro děti, kde jsou pro ně připraveny atrakce a různé možnosti programu. Tento trend již přichází i do České republiky a tak se můžeme setkat s označením „kids friendly“, kde se objevuje zejména vybavení pro děti. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188-189)

V navazující věkové kategorii tzv. teenagerů můžeme již vidět částečnou samostatnost v hrazení nákladů a také v rozhodování. V tomto období jsou zpočátku charakteristické školní události jako výlety, lyžařské a další sportovní kurzy a také tábory, které jsou nyní často zaměřeny určitým směrem nebo věnovány určitému tématu. Později již začínají cestovat sami a typické jsou často nízké náklady na pobyt i cestu s čímž souvisí i nižší kvalita poskytovaných služeb. Výhodou této skupiny může být i cestování v mimosezónním období, kdy jsou ceny na nižší úrovni. Negativním faktorem může být vyšší hlučnost a možnost poškození ubytovací kapacity. I přesto již existují cestovní kanceláře zaměřené na tento typ klientů. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188-189)

Poslední podskupinou jsou mladí lidé ve věku od 20 do 29 let. Tato skupina je již finančně nezávislá, ale i tak volí produkty spíše nižší ceny. Jsou zde typické individuální zájezdy či pracovní pobyty, kde si často mladí lidé vydělávají a zároveň zlepšují znalosti. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188-189)

4.2.7 Venkovská turistika, agroturistika

Má zejména regionální význam. Je spojením ekologie a rekreace. (Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku, 2005-2013)

4.2.8 Cestovní ruch mimo veřejné formy

Pod tuto kategorii spadá pobyt ve vlastních chatách a chalupách nebo také ubytování u příbuzných nebo známých. (Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku, 2005-2013)

4.2.9 Ostatní formy cestovního ruchu

4.3 Nové specifické formy cestovního ruchu v současnosti

- S rozvojem cestovního ruchu souvisí i rozvoj nových specifických forem, které nebyly dosud známé. Například už se setkáváme i s kongresovým cestovním ruchem či golfovým cestovním ruchem. Myslím si, že nové formy jsou ovlivněny také větším množstvím finančních prostředků, které jsou lidé ochotni utracet, a také se zejména v zahraničí setkáváme s turismem u seniorů. Dalším faktorem pro vznik například agroturistiky je velký podíl obyvatel žijících ve městech a modernost návratu k ruční výrobě a popularita ekologického zemědělství. (RYGLOVÁ, 2011, s. 186; Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku, 2005-2013)

4.4 Členění dle sociální skupiny

- Cestovní ruch dětí a mládeže.
- Cestovní ruch seniorů.
- Cestovní ruch osob s handicapem. Zde musí poskytovatel služby zohlednit pohyblivost a náročnost cesty pro jednotlivé skupiny handicapu.
- Cestovní ruch homosexuálů. Tento druh klientů je u cestovních kanceláří velmi oblíbený, neboť tito lidé jsou většinou ekonomicky aktivní a schopní dát větší množství peněz do cestování. Tomuto přispívá i fakt, že tyto dvoučlenné rodiny jsou většinou bezdětné. (RYGLOVÁ, 2011, s. 186)

4.5 Cestovní ruch s návazností na specifické činnosti

4.5.1 Vodní sporty a vodácké aktivity

Ve sportovní variantě bohužel v Českých podmínkách nemá zvláštní význam. V rekreační podobě je nejčastěji využívána řeka Vltava, kde najdeme i mnoho půjčoven vybavení. Negativní stránkou této rekreace je ničení pobřežního biotopu a znečišťování vodního toku. (RYGLOVÁ, 2011, s. 186)

4.5.2 Golfový cestovní ruch

Golfový cestovní ruch je jedním z nejlépe se rozvíjejících druhů cestovního ruchu. I když obrovský boom golfu jsme mohli zaznamenat až po sametové revoluci, je jeho historie i na území České republiky mnohem bohatší a její kořeny sahají až do počátku 20. století, kdy u nás vzniká první golfové hřiště v Karlových Varech a mělo za účel zabavit lázeňské turisty. V roce 1990 u nás vzniká Asociace profesionálních golfistů. V roce 2010 je již registrováno 130 hřišť a více než 45 000 hráčů. V celosvětovém měřítku se počet hráčů odhaduje na necelých 70 milionů. (RYGLOVÁ, 2011, s. 192-194)

Specifikem tohoto druhu je vysoká prestiž tohoto sportu. Pro hráče neznámá pouze hra, nýbrž i způsob sociálního kontaktu a využití příjemného a luxusního prostředí. Nespornou výhodou golfu je i jeho nikdy nekončící sezóna, neboť se kvůli špatným podmínkám hráči cestují téměř kolem světa. Jeho stinnou stránkou je vysoká ekologická zátěž, spojená s vybudováním a údržbou hřišť. Stavba nového hřiště znamená velké zásahy do krajiny a při údržbě se často používají umělá hnojiva a pesticidy, která mají za následek znečištění vodních toků. (RYGLOVÁ, 2011, s. 192-194)

Czechtourism se snaží podporovat golfovou turistiku a udělat z České republiky přední golfovou destinaci. I mezinárodní pozorovatelé vidí v ČR značný potenciál. Proto se Czechtourism snaží pomocí účastí na veletrzích a článkách v odborných časopisech propagovat český golf, nejen samotný, ale jako součást balíčku. Například poznání Prahy a golf, lázeňský pobyt a golf nebo také jako doplněk kongresového cestovního ruchu. Velmi dobrý je také poměr ceny a kvality a dobrá dopravní dostupnost. A koho si můžeme představit jako potenciálního klienta? Tyto potenciální klienty rozdělujeme do 3 skupin:

- Golfista-turista, jehož cesta je za účelem hraní golfu,
- Golfista-objevitel, který se snaží najít něco jiného, než co mu poskytují španělská a portugalská hřiště
- Golfista 40-70 (podle Ryglové, 2011 Golfista 30-60), kterého si můžeme představit jako nadšeného golfovou tematikou, čtoucí odborné časopisy a jako člena golfového klubu

(Pohled CzechTourism na propagaci České republiky jako golfové destinace, 2005-2013)

4.5.3 Lázeňský a wellness cestovní ruch

Hlavním cílem tohoto cestovního ruchu je léčba a obnova sil za využití přírodních zdrojů. V České republice má lázeňství dlouholetou tradici. V minulosti se uvádělo, že na našem území bylo až 250 míst, kde byly lázně, nebo se léčilo přírodními zdroji. V pozdější době se některá lázeňská místa uzavřela, ale došlo i k otevření nových. Dle údajů Českého statistického úřadu počet turistů navštěvujících lázeňská místa stále stoupá a také roste počet pacientů, kteří si pobyt zde hradí sami. Z tohoto hlediska rozdělujeme lázeňskou péči na komplexní, která je plně hrazena pojišťovnou, příspěvkovou, kde si hradí část nákladů sám pacient a samopláteckou, která je plně hrazena zákazníkem. Potřeby lázeňských zákazníků můžeme definovat pomocí 6R takto:

- Remedy (léčení) jenž představuje samotné léčebné procesy
- Rehabilitation (rehabilitace) odstraňující následky úrazu
- Revitalize (obnova, revitalizace) kde dochází k obnovení fyzických a psychických sil člověka
- Relax
- Reflex (uvolnění) nutné pro zbavení se negativních vlivů životního stylu
- Rejoice (potěšení) načerpání nové životní síly a energie

Wellness si můžeme představit jako činnosti vedoucí k nastolení pohody a spokojenosti. Znamená harmonii těla a ducha. Často se překládá jako zdravý životní styl, proto je zaměřen na cvičení, duchovní očistu, správný jídelníček nebo také zbavování se stresu. Používá se například hudba, relaxace, příjemný pobyt a zdravé jídlo a pití. Tyto pobyty jsou oprati lázeňským pobytům podstatně kratší, nejčastěji se s nimi setkáme ve formě prodlouženého víkendu. (RYGLOVÁ, 2009, s. 140-144)

4.5.4 Kulturní cestovní ruch

Cílem těchto cest jsou zejména kulturní památky. V České republice tomuto cestovnímu ruchu nahrává vysoký počet památek UNESCO k počtu obyvatel, které nás dokonce řadí na 2. místo na světě. Novým směrem tohoto druhu je aktivní zapojení zákazníka, kde například při návštěvě muzea se snaží o imitaci slavného díla. (RYGLOVÁ, 2009, s. 149-150)

4.5.5 Městský cestovní ruch

Často bývá navázán na ostatní druhy cestovního ruchu. Moderním trendem jsou takzvané city breaks, které představují prodloužený víkend ve světoznámé metropoli. Dalším specifickým druhem městského cestovního ruchu jsou návštěvy měst pro konzumaci alkoholu, navštívení místních klubů nebo z důvodu sexuální turistiky. (RYGLOVÁ, 2009, s. 131-132; RYGLOVÁ, 2011, s. 187)

4.5.6 Venkovský cestovní ruch

Venkovská neboli rurální turistika je dobrým vodítkem k ekologickému myšlení a směřování k udržitelnému rozvoji krajiny. Agroturistika je úzce spjata s hospodářstvím. Často slouží v zemědělské výrobě jako dodatečný zdroj finančních prostředků. Rozvinula se zejména po roce 1990, kdy městské obyvatelstvo začalo mít potřebu návratu ke kořenům a tradicím. Je zde zřejmý vliv původní kultury, který můžeme spatřit například v návštěvě kostela, provozování původních řemesel nebo i ve stylu okolí a architektury. Služby jsou nejčastěji poskytovány v rámci farmy, kde je ubytováno menší množství turistů. O stravování se často starají sami turisté, neboť využívají místních čerstvých vypěstovaných surovin. I když je tento druh cestovního ruchu velmi prospěšný nejen pro upadající zemědělství, ale i v rámci výchovy je stále velmi málo využíván a podporován, neboť má velkou konkurenci ve vysoce komfortních farmách zejména v Rakousku.

Ekoagroturistika se od agroturistiky odlišuje tím, že probíhá na ekofarmách. Je zde poptávka po pěstovaných biopotravinách a v naší republice tento cestovní ruch vyhledávají zejména turisté z Nizozemska.

Hipoturistika je taktéž odvozena od agroturistiky, ovšem pobyt je zaměřen na projížďky na koních, péči o ně a hipoterapii. (RYGLOVÁ, 2009, s. 132-139; RYGLOVÁ, 2011, s. 196-199)

4.5.7 Zábavní a atrakční cestovní ruch

Tento cestovní ruch je díky střediskům situován zejména v místech, kde není jiná příležitost na přilákání turistů. Můžeme sem zařadit různé návštěvy zábavních center, aqvaparků, výstav nebo i pořádání velkých koncertů a festivalů. (RYGLOVÁ, 2011, s. 187)

4.5.8 Gurmánský cestovní ruch

Základem tohoto cestovního ruchu je poznání cizí kultury a místních odlišností pomocí jídla a pití. Může se jednat o návštěvu ojedinelé akce jako je třeba vinobraní, pivní festival, putování po jednotlivých restauracích nebo v kombinaci s návštěvou kulturní památky. (RYGLOVÁ, 2011, s. 187)

4.5.9 Dobrodružný cestovní ruch

Patří k dynamicky se rozvíjejícím druhům cestovního ruchu. Zahrnuje velké množství adrenalinových sportů, které se liší zejména svou náročností na fyzickou zdatnost účastníků. Příkladem může být bungee jumping, horolezectví, cyklistika v obtížném terénu, potápění nebo návštěva lanového centra. (RYGLOVÁ, 2011, s. 178)

4.5.10 Pěší turistika a cykloturistika

Pěší turistika má u nás dlouhou historii. S ní je bezpochyby spojen Klub českých turistů, jehož založení se datuje do roku 1888. I přes omezení působnosti za války nebo po zákazu činnosti a zabavení majetku v dobách komunismu můžeme tomuto klubu za mnohé poděkovat. Díky nim je v České republice vybudováno mnoho srubů, rozhleden a jsou udržovány značení pěších stezek, cyklostezek, hiposteze a lyžařských stop. Klub se může pyšnit téměř 40 000 členy a za zmínku jistě stojí i to, že třetinu tvoří důchodci a další třetinu mladí lidé pod 26 let, takže budoucnost klubu by neměla být po stránce nedostatku členů ohrožen. V posledních letech pěší turistika opět zaznamenala větší zájem turistů, což způsobila atraktivita nordic walkingu, který se díky své nenáročnosti na vybavení a vhodnosti pro všechny kategorie stal hitem. (RYGLOVÁ, 2011, s. 200-202)

Cykloturistika oproti pěší turistice patří mezi trochu náročnější. Záleží ovšem na zvoleném terénu a vybavení. Výhodou cykloturistiky je bezesporu větší dosah, který na kole můžeme urazit a s tím je spojená také menší závislost na dopravě. Rozmach cykloturistiky můžeme zaznamenat zejména v posledních deseti letech. Cyklotrasy jsou značeny stejně jako pěší trasy ovšem s krajními žlutými pruhy nebo malou žlutou cedulí s číslem cyklotrasy a šipkou. Problémem je místy špatné nebo málo časté značení těchto tras. Dalším neduhem cyklostezek je mnohdy špatné naplánování jejich rozmístění, které nevychází z návštěvnosti tras nebo z potřeb cyklistů. Cestu často komplikuje i rozličnost terénu a povrchové úpravy cyklostezky. Pro restaurační a ubytovací zařízení vzniklo celonárodní ocenění „Cyklisté vítání“, které mohou dostat po splnění podmínek a nalepením udělené

samolepky dát najevo, že jsou připraveni na potřeby cyklistů. (RYGLOVÁ, 2011, s. 200-202)

4.5.11 Náboženský cestovní ruch

Náboženský cestovní ruch nebo jinými slovy poutní turistika je velmi specifickým druhem. Pro účastníky není důležitá délka trasy nebo čas strávený na cestě. Je zde ceněn historický a duchovní aspekt památek a událostí. V České republice i přes velké množství nádherných kostelů, chrámů a poutních míst není tento cestovní ruch plně rozvinut. Příkladem dobře rozvinuté poutní turistiky je Izrael. Střetává se zde víra všech tří hlavních světových náboženství a tak není divu, že počet turistů s tímto motivem přesahuje třetinu. (RYGLOVÁ, 2009, s. 139-140; RYGLOVÁ, 2011, s. 202-203)

4.5.12 Lovecký cestovní ruch

Jedná se o velmi specifický druh cestovního ruchu. Je určen zejména pro malé skupiny, jejichž cílem je lov zvěře nebo ryb. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188)

4.5.13 Hazardní cestovní ruch

Návštěva určená zejména pro movitější klientelu má za cíl buď vsazení tiketu, nebo návštěvu kasina. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188)

4.5.14 Nákupní cestovní ruch

Jedná se především o nájevy nákupních center a je uskutečňován hlavně o víkendech nebo dnech volna. (RYGLOVÁ, 2011, s. 188)

4.5.15 Kosmický cestovní ruch

Jedná se o zcela nový druh cestovního ruchu. První vesmírný turista se na svou cestu vydal v roce 2001. Po něm následovalo ještě několik dalších, ale projekt byl prozatím pozastaven, kvůli nedostatku místa po zvýšení počtu posádky. Ovšem připravuje se obnovení projektu. Dalším nápadem jsou suborbitální lety, které mají trvat necelé tři hodiny a kde může návštěvník zažít více než 5 minut ve stavu beztlíže. Podle některých odhadů se podobné lety stanou již brzo produkty cestovních kanceláří. (RYGLOVÁ, 2011, s. 203)

5 ČINITELE OVLIVŇUJÍCÍ CESTOVNÍ RUCH

5.1 Stimulační faktory

Tyto faktory můžeme označit za faktory povahy. Dále se rozdělují na objektivní a subjektivní.

5.1.1 Objektivní faktory

Tyto faktory působí na rozvoj cestovního ruchu

- Politické faktory (stabilita, politický systém, kriminalita, násilí, mír)
- Ekonomické předpoklady (směnitelnost měny, stav podnikání v cestovním ruchu, životní úroveň)
- Demografické skutečnosti (počet obyvatel, hustota zalidnění, délka života, vzdělanost, urbanizace)
- Ekologické podmínky (rovnováha v přírodě)
- Administrativní podmínky (zákony, ústava, právní předpisy, vyhlášky)
- Sociální vlivy (společnost, úroveň života, lifestyle)
- Materiálně-technické vlivy (ICT, dopravní dostupnost)

(HRALA, 2001, s. 11-14; RYGLOVÁ, 2009, s. 26-27)

5.1.2 Subjektivní faktory

Patří sem zejména různé vlivy působící na naši psychickou stránku. Je zde otázka reklama a propagace. Projevuje se zde i módnost a motivace navštívit dané místo. (HRALA, 2001, s. 14; RYGLOVÁ, 2009, s. 28)

5.2 Lokalizační podmínky

Mají vztah k rozvoji cestovního ruchu, neboť jsou rozhodující pro funkční využití oblasti pro cestovní ruch a jeho realizaci. Tyto podmínky můžeme dále rozdělit na přírodní a společenské. Mezi podmínky přírodního charakteru můžeme zařadit například klima, ovlivňující sezónnost, hydrologické poměry, kde se vybavíme zejména lázně, gejzíry, moře, vodopády, reliéf krajiny a výskyt fauny a flóry. Tyto faktory mohou učinit danou oblast velmi atraktivní. Pod společenskými podmínkami se nám vybaví zejména kulturní památky, kulturní a sportovní akce. (HRALA, 2001, s. 15-26; RYGLOVÁ, 2009, s. 28)

5.3 Realizační podmínky

Představují materiálně technickou základnu. Můžeme si pod nimi představit například dopravu, která je velmi důležitým faktorem, neboť spojuje výchozí bod a oblast, kam osoba míří. Ta se dále dělí podle způsobu přepravy na automobilovou, železniční, leteckou a lodní. Železniční a letecká doprava je užívána zejména při cestách na dlouhou vzdálenost. Lodní vnitrostátní dopravu najdeme v ČR zejména v podobě výletních a vyhlídkových plaveb. Dalším faktorem jsou ubytovací a stravovací zařízení. Úroveň těchto služeb ovlivňuje rozmístění cestovního ruchu a také navštěvovanou. Jako další faktory nesmíme opomenout sportovně rekreační zařízení nebo cestovní kanceláře. (HRALA, 2001, s. 27-30; RYGLOVÁ, 2009, s. 28)

5.4 Rajonizace

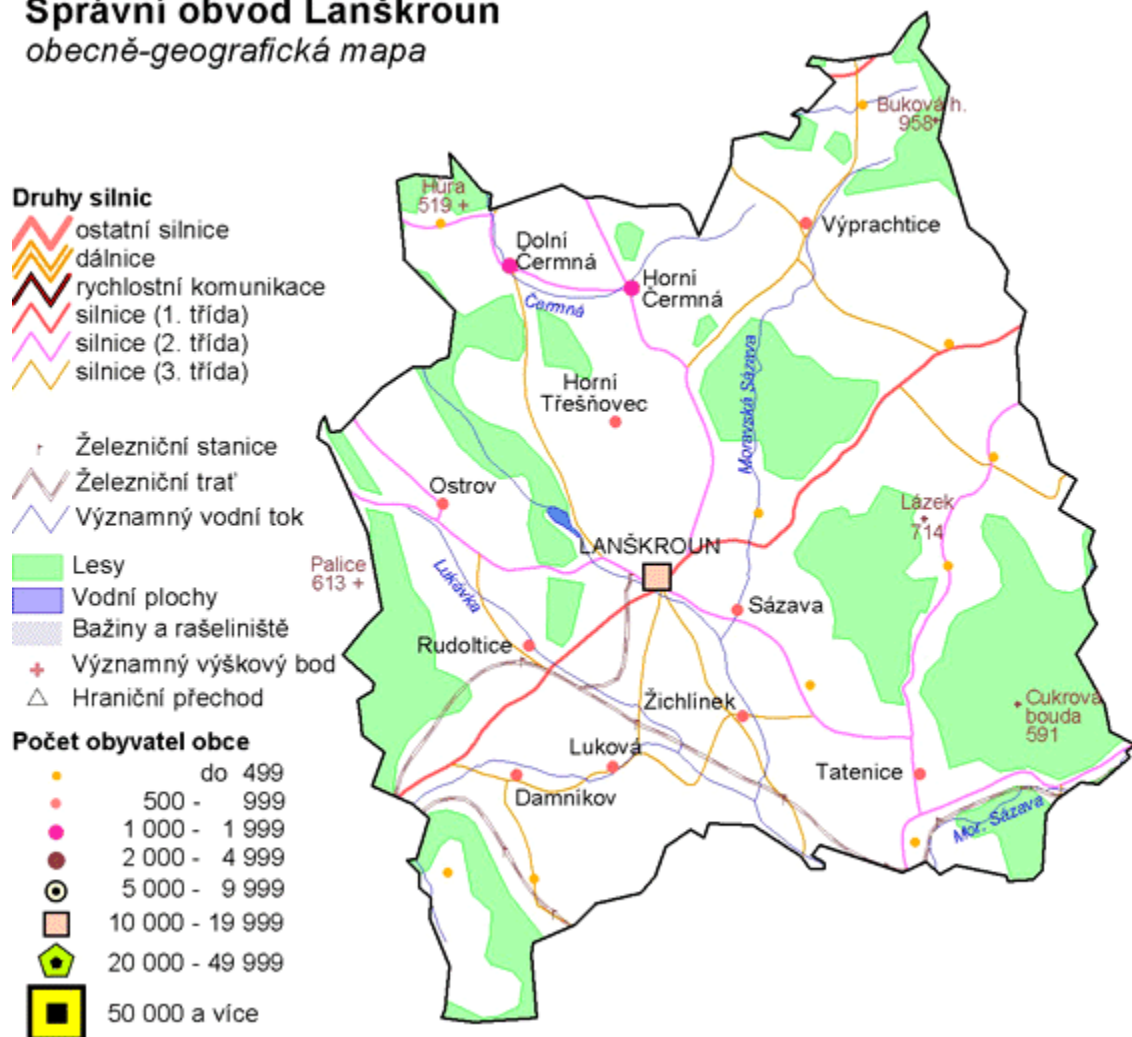
Rajonizace představuje rozdělení území na základě předpokladů pro rekreaci a rozvoj cestovního ruchu. Území České republiky je rozčleněno na 47 oblastí cestovního ruchu, které se od sebe liší zejména svým významem. RYGLOVÁ, 2009, s. 29)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU

Mikroregion vznikl podepsáním smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí, kterou podepsali starostové 22 obcí a jejíž účinnost nabyla platnost dne 1. 1. 2001. Obce se v ní dohodly na používání názvu Lanškrounsko a své sídlo umístily do centra tohoto mikroregionu, Lanškrouna. Smlouva také obsahovala předmět činnosti, který zahrnuje řešení otázky dopravní obslužnosti, řešení politiky zaměstnanosti, problémů ve zdravotnictví, otázky rozvoje cestovního ruchu a volného čas, odpadové politiky, problém propagace mikroregionu a poradenskou činnost. Taktéž byly stanoveny orgány obce, kterými je Shromáždění starostů, Rada svazku, předseda svazku, manažer svazku a kontrolní komise. Doba trvání svazku obcí je stanovená na neurčito. (Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí, 2000)

Správní obvod Lanškroun obecně-geografická mapa

Obrázek 1 Mapa mikroregionu Lanškrounsko (Strategický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko. 2010)

6.1 Poloha mikroregionu

Mikroregion můžeme najít v severovýchodní části České republiky, konkrétně ve východní části Pardubického kraje, nedaleko hranic s krajem Olomouckým. Je obklopen regiony Svitavska, Českořebovska, Moravskotřebovska a Ústeckoorlicka. Spadá do bývalého okresu Ústí nad Orlicí. Do mikroregionu zasahuje Bukovohorská hornatina a masiv Kralického Sněžníku. V okolí nalezneme také Zábřežskou vrchovinu a Svitavskou pahorkatinu. I díky tomuto podhorskému umístění je oblast vhodná pro odpočinek, jak pasivní tak i aktivní, a také láká na velké množství kulturních a historických památek. (Charakteristika správního obvodu Lanškroun, 2013)

Rozloha území mikroregionu čítá téměř 300 km² a počet obyvatel dosahuje více než 23 tisíc, přičemž téměř 45% žije ve městě Lanškroun. Region je tvořen městem Lanškroun a obcemi Albrechtice, Anenská Studánka, Cotkytle, Čenkovice, Damník, Dolní Čermná, Horní Čermná, Horní Heřmanice, Horní Třešňovec, Krasíkov, Lubník, Luková, Petrovice, Rudoltice, Sázava, Strážná, Tatenice, Trpík, Výprachtice a Žichlínek. (Charakteristika správního obvodu Lanškroun, 2013)

6.2 Klimatické podmínky

V oblasti Lanškrounska je průměrná roční teplota okolo 7°C a je zde i vyšší úhrn srážek, který dosahuje ročně až 800 mm. (Charakteristika okresu Ústí nad Orlicí, © 2013)

7 PŘÍRODNÍ ZDROJE

7.1 Vodstvo

V Lanškrounsku mají vodní plochy poměrně malé zastoupení. Jejich rozsah tvoří zhruba 0,7%. Nenajdeme zde ani žádnou splavnou řeku, nejbližším takovým tokem je Labe ve Chvaleticích. Při realizaci projektu Dunaj – Odra – Labe by tento projekt přímo zasáhl mikroregion a mohl zvýšit jeho význam.

Nejvýznamnějším tokem v regionu je bezpochyby Moravská Sázava, která se později stává přítokem Moravy. Její pramen bychom našli na Bukové hoře v nadmořské výšce 780 metrů nad mořem. Na soutoku Moravské Sázavy a Lukovského potoku, v Žichlínce, byl vybudován největší suchý poldr ve střední Evropě. Hráz poldru má v koruně délku 1574m, sypaná hráze má u paty šířku 38,5m, maximální výšku 7,5m, šířka v koruně je 4m. Kóta koruny hráze je 345,5 m. n.m. Největší plocha zátopy je 166ha. Retenční prostor je 5,9 mil. m³. Betonový výtokový otvor má velikost 6x1,6m. Součástí stavby poldru, který byla z větší části dokončena v roce 2007, byl i železniční most, který spojuje Českou Třebovou a Zábřeh na Moravě. Při výstavbě byly využity zejména zemědělské pozemky, které byly velmi podmáčená, což způsobovalo nízkou úrodnost. I při výstavbě poldru se nezapomnělo na ekologii a životní prostředí. Pro hnízdící ptáky byly vybudovány hnízdící ostrůvky. (Žichlínek – suchý poldr, © 2007-2013)

Významnou vodní plochou v mikroregionu jsou jistě Lanškrounské rybníky, jejichž historie sahá až do 15. století. Některé byly vybudovány z popudu majitele paství a jiné patřily bohatým měšťanům. Poslední lanškrounský rybník byl ovšem vybudován dlouho po těchto dobách, až v roce 1965. Celková plocha rybníků čítá 45 hektarů. Krátký rybník a Sluneční rybník slouží sportovnímu rybolovu. Dlouhý rybník je přírodním koupalištěm s možností jachtingu a windsurfingu. V posledních letech se ovšem objevovali problémy s koupáním v Dlouhém rybníku. Původní majitelé prosazovali chov ryb, oproti rekreačnímu záměru města a tak docházelo ke snížení kvality vody natolik, že zde byl vyhlášen zákaz koupání. Zaznamenán byl také nárůst bahnitého sedimentu na dně rybníku. Kvalitu vody negativně ovlivňovalo také vypouštění splaškových odpadních vod. Z těchto důvodů nechalo město zpracovat plán na výstavbu bazénu, který bude s rybníkem těsně sousedit a bude se využívat jeho pláže pro odpočinek. (Lanškrounské rybníky, 2009)

Další stránku lanškrounských rybníků je vybudování přírodního parku, který zde byl zřízen v roce 1990 podle zákona č. 40/1956 Sb. Park bychom našli západním směrem od města a zahrnuje soustavu rybníků Olšový, Slunečný, Pšeničkův a Plockův. Jde o zcela unikátní krajinnou, rostlinnou a živočišnou oblast. Je to velmi důležitý bod pro tažné ptáky a také hnízdiště vodních ptáků. Z fauny nesmíme opomenout zejména bekasinu otavní, bukáčka malého, čápa černého a bílého, hohola severního, chřástala vodního, orlovce říčního, rákosníka velkého a mnoho druhů kachen. Najdeme zde i raka říčního, čolka horského, ropuchu obecnou i zelenou, rosničku zelenou a další druhy obojživelníků. Rostliny zde nalezneme hlavně vodní rostliny a rostliny podmáčených půd, například kosatce a lekníny. Přírodním parkem prochází naučná stezka, kterou využívají zejména základní školy pro výuku přírodopisu a environmentální výchovy. Přírodní park byl začleněn do soustavy chráněných území Natura 2000. (Lanškrounské rybníky, 2009)

Eduardův pramen je významným turistickým místem, neboť v sobě spojuje historii pomníku a navíc návštěvníkům poskytuje také osvěžení v podobě pitné vody z pramene. Původně byl znám jako Vápenný pramen, kvůli jeho úpravě z opukových kamenů. Po přestavbě ostrostřelci byl pojmenován po hejtmanu Eduardu Erxlebenovi. (Eduardův pramen, 2009)

7.2 Geologie území

Z významnějších hornin a minerálů, které se na území mikroregionu nalézají, můžeme jmenovat například opuku, pískovec, rulu nebo svor. Do dnešní doby se zde nyní už pouze v malém měřítku těží písek různé kvality. V Moravské Sázavě je také možné nalézt české granáty neboli pyroty. (Geologie území Lanškrounska, [2009]; Krajem koruny země: vlastivěda Lanškrounska. 2002, s. 10-20)

8 OBYVATELSTVO

8.1 Vývoj počtu obyvatel

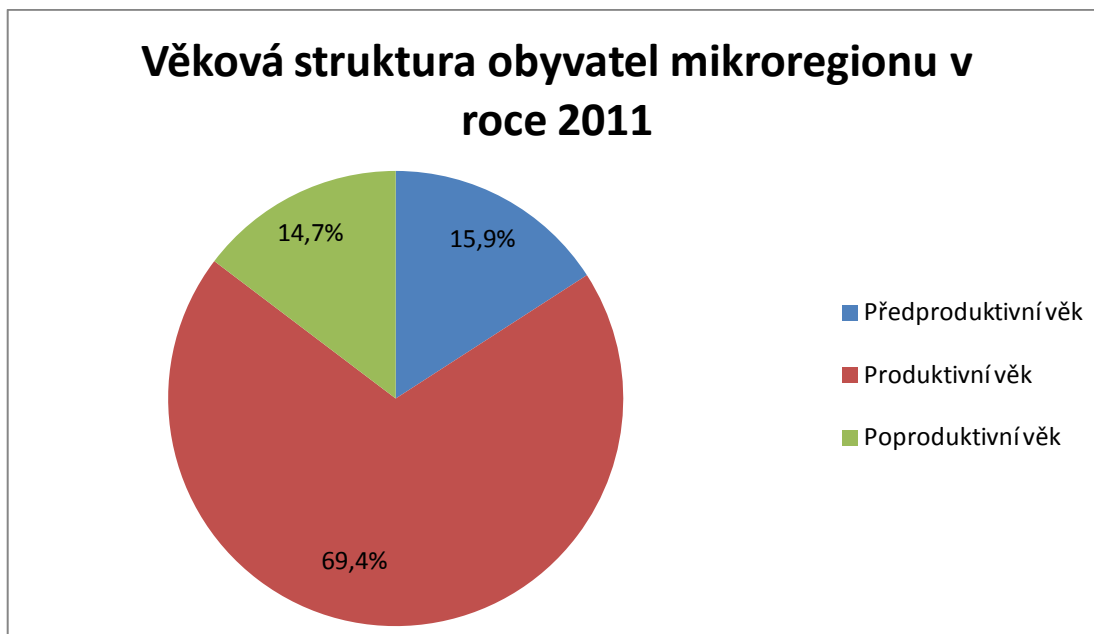
V posledních letech si můžeme všimnout tendence pomalého stabilního zvyšování počtu obyvatel v mikroregionu.

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu

		Rok				
		1995	2000	2005	2010	2011
Počet obyvatel		21 548	21 670	21 868	23 013	23 011
pohlaví	muži	10 555	10 637	10 765	11 248	11 330
	ženy	10 993	11 033	11 103	11 765	11 681
Ve věku	0 až 14 let	4274	3 850	3 556	3 639	3 655
	15 až 64 let	14631	15 097	15 575	16 158	15 982
	65 a více	2 643	2 723	2 737	3 195	3 380
Index stáří (%)		61,8	70,7	77	87,8	92,5

Zdroj: Lanškroun.eu

Jedním z důvodů může dozajista být i vhodně zvolená bytová politika. V posledních letech bylo vystavěno sídliště mezi Lanškrounem a Rudolticemi, kde v souvislosti s výstavbou bytových domů vznikla i infrastruktura v podobě obchodu a cyklostezky. Dalším činitelem může být i výstavba domu pro seniory a stále se rozšiřující počet vhodných stavebních parcel zejména na okraji Lanškrouna, kde se stavějí hlavně rodinné domky.

Obrázek 2 Graf věkové struktury obyvatel v mikroregionu

Zdroj: Lanškroun.eu

Co se týká indexu stáří, tak se celý mikroregion drží nad průměrem nejen okresu a kraje, ale i celé republiky. Jedním z důvodů by mohlo být i silné zastoupení ekonomicky stabilních firem, které zaměstnávají občany v produktivním věku z okolí. Další důvod bychom mohli spatřit v dobrém vybavení školami a školkami a také se opravují a zřizují dětská a sportovní hřiště, která jsou výhodná pro volný čas. Ve městě je také poskytováno mnoho volnočasových aktivit pro děti a mladistvé. Je zde i velké množství sportovních spolků a sdružení, která tento region činí pro bydlení mladých lidí tolik atraktivní.

Tabulka 2 Změna počtu obyvatel v regionu a počet dokončených bytů

	Rok										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obyvatelé	21 657	21 746	21 805	21 903	21 868	22 050	22 623	22 824	22 917	22 991	23 017
Narození	215	233	216	212	225	249	290	265	271	268	243
Zemřelí	187	193	198	172	199	196	219	183	196	202	219
Přistěhovalí	269	357	382	339	355	380	799	370	299	311	292
Vystěhovalí	385	308	341	281	416	251	297	251	281	303	282
Dokončené byty	89	153	88	169	134	182	222	127	123	64	39

Zdroj: Lanškroun.eu

V roce 2007 si můžeme povšimnout prudký nárůst přistěhovalých obyvatel do regionu. Jedním z důvodů je jistě také dokončení neobvykle velkého množství bytů, které je oproti jiným rokům i více než trojnásobné. I v předchozím roce si můžeme povšimnout podobně vysokého počtu dokončených bytů, což jistě ovlivnilo migraci obyvatelstva i v následujícím roce. Dalším důvodem je jistě velmi nízká nezaměstnanost, která v tomto roce panovala. V době před krizí se v mikroregionu dařilo držet míru nezaměstnanosti hluboko pod hranicí 10%. V tomto konkrétním roce klesla dokonce pod 5%, konkrétně na 4,7%, přičemž na jedno volné místo nepřipadali ani dva uchazeči o práci. Tento příznivý stav měli za následek zejména velké firmy sídlící na území mikroregionu. (Strategický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010)

8.2 Nezaměstnanost

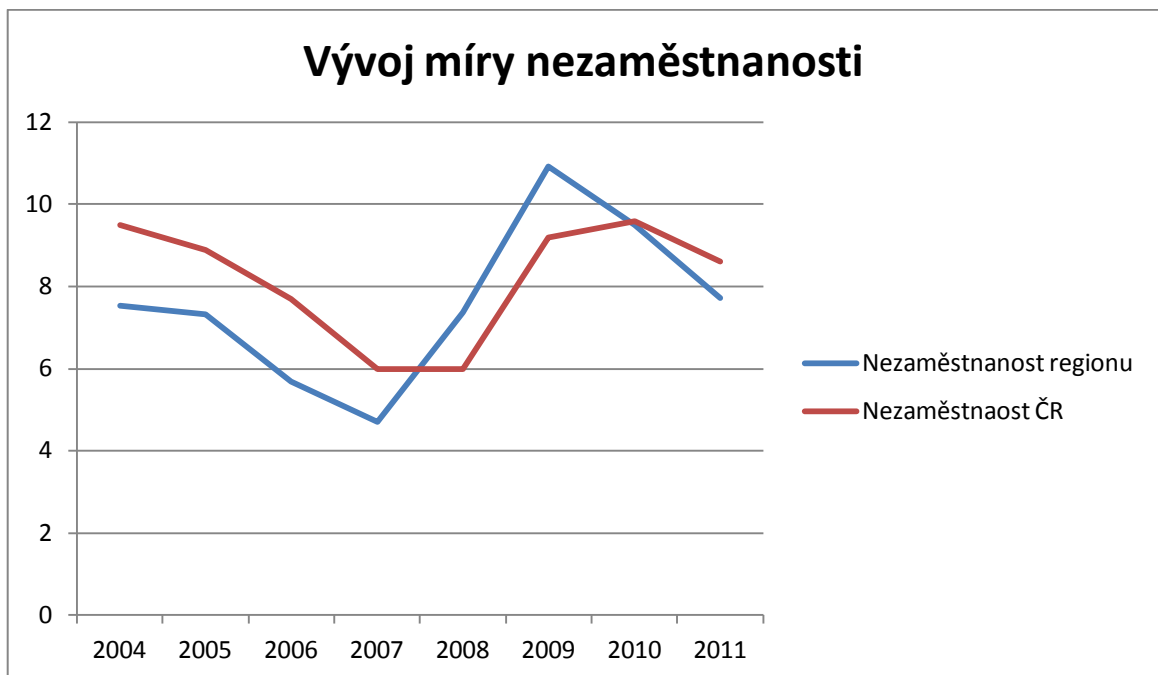
Zaměstnanost regionu byla vždy na velmi dobré úrovni. Na počátku 18. století se o ni staral zejména knížecí pivovar. Později ve městě vznikla tabáková továrna, mrazírny, textilní závod a továrna vyrábějící dutinky. V té době bylo město kvůli svému významu napojeno na železniční přípojku do Rudoltic, která leží na hlavní trati mezi Prahou a Přerovem. (Základní informace o městu Lanškroun, 2009)

V dnešní době nalezneme průmyslové podniky zejména v západní části Lanškrouna a dalším centrem je východní průmyslová zóna. Hlavními odvětvími zaměstnávající velké množství regionu je elektrotechnický, strojírenský a papírenský průmysl. Za zmínku jistě stojí také velké množství menších společností, které jsou ve svém počtu také důležitými zaměstnavateli. Jenom v samotném Lanškrouně je více než 250 společností a téměř desetkrát tolik soukromých podnikatelů a živnostníků. Velkou zaměstnavatelskou sílu nám dokazuje i fakt, že jenom průmysl v Lanškrouně poskytuje okolo 6 000 míst, pro občany z okolí. Zajímavostí je dozajisté také to, že z produkce místních továren pochází 2/3 světové produkce roznětek do airbagů a čtvrtina produkce tantalových kondenzátorů. (Základní informace o městu Lanškroun, 2009)

Míra zaměstnanosti oblasti, stejně jako celé republiky byla ovlivněna krizí a propouštěním zaměstnanců. I zde si můžeme všimnout, že po velmi nízké míře nezaměstnanosti se tento ukazatel vyšplhal až nad 10%. Firmy začaly raději propouštět, než aby musely zrušit svou výrobu zcela. Byl to jeden z mála okamžiků, kdy se nezaměstnanost dostala nad průměr celé České republiky.

Tabulka 3 Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu ve srovnání s ČR

	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Míra nezaměstnanosti v regionu	7,54	7,33	5,68	4,7	7,37	10,93	9,5	7,73
Míra nezaměstnanosti v celé ČR	9,5	8,9	7,7	6,0	6,0	9,2	9,6	8,6

Obrázek 3 Graf sledující vývoj nezaměstnanosti v regionu ve srovnání s ČR

Zdroj: ČSÚ

9 KULTURA A PAMÁTKY

Díky bohaté historii a poloze pod Orlickými horami může se region pyšnit velkým množstvím architektonických, církevních ale také přírodních památek. Centrem památek i kulturního života je logicky město Lanškroun, ale i okolní obce mají v tomto ohledu co nabídnout.

9.1 Zámky

Na území regionu můžeme najít tři krásné zámky. Jako první zmíním zámek Lanškroun, který se nachází v historickém jádru města. Původně jeho část patřila augustiniánům a sloužila jako klášter, ale již kolem roku 1500 se mluví o zámku. V šestnáctém století se majitel rozhodl pro přestavbu v renesančním duchu, zřídil vstupní portál, vybudoval dvoupatrové křídlo a založil první zámecké nádvoří. V 17. století byl zámek poničen Švédy a požárem, ale zanedlouho započaly opravy, které setřely rozdíly mezi oběma křídly, a byla přistavěna nová budova. O dvě století později se celý areál zámku upravil do podoby náměstí, což vyžadovalo zbourat některé budovy. Po druhé světové válce zámek připadl do majetku města a započala se rekonstrukce, která zámku dala dnešní podobu. Gotické prostory se dodnes využívají jako obřadní síň a jižní křídlo slouží jako městské muzeum a sídlo kulturního centra. (Zámek Lanškroun, 2009)

Další zámeckou stavbou je věž Zámečku u Lanškrouna. Ta je pozůstatkem rozsáhlého zámku z počátku 18. století. Zámek měl ovšem tragickou historii. Již pár let po začátku výstavby, při dokončování střešních prací se neopatrností dělníků podařilo zámek zapálit. Po obnově ho ovšem potkal podobný osud, tentokrát ovšem stavbu podpálil blesk a tak se do dnešní doby zachovala pouze jedna věž, která je po rozsáhlé rekonstrukci opět přístupná široké veřejnosti. Zámek má i svou tajemnou stránku, neboť je opředen mnoha pověstmi a existují i teorie, že ze zámku vedli podzemní tunely až do centra města. (Nový zámek u Lanškrouna, 2009)

Posledním zámkem na území mikroregionu je Tatenický zámek. Vznikl na místě dřívější strážní tvrze, jejíž sklepení se pod zámkem dochovalo. Ladislav Velen ze Žerotína tu nechal vybudovat pozdně renesanční lovecký zámek. Na konci 18. století zámek vyhořel a musela být stržena dvě křídla a arkádové chodby, které nahradily nové hospodářské, obytné budovy a hostinec. Za druhé světové války našel u Němců zámek využití jako sklad a po jejich odchodu chátral a v 60. letech byl vydán souhlas k jeho demolici, která se

nakonec neuskutečnila a o dvacet let později zde byla dokončena rekonstrukce, při níž byly upraveny fasády sgrafitovou technikou. Dnes slouží zámek jako sídlo obecního úřadu, najdeme tu také obřadní síň, společenský sál nebo místní restauraci. (Tatenický zámek, 2009)

9.2 Církevní budovy

Region je, co se týče církevní staveb, opravdovým rájem. V 22 obcích nalezneme na 24 církevních objektů různého stáří. Za zmínku stojí jistě každý z nich, ale opravu jako nejzajímavější jsem si vybrala kostel na Mariánské hoře. Kostel patří do katastrálního území Horní Čermná. Kostelem také prochází rozvodí Severního a Černého moře. O založení kostela koluje legenda. V ní se praví, že místní silně věřící forman vezl mlýnské kameny z Pruska na Moravu. Jel pozdě v noci a v zatáčce se na něj náklad převrhl. V tu chvíli se forman začal modlit k Panně Marii Celenské o smrt. V tom se najednou zjevila oslnující záře a bílá panna, která vůz zvedla, a forman v pořádku vylezl a neváhal zvěstovat zázrak v blízké hospodě ve Třešňovci, jakož i všude jinde, kde se podíval. Na upamatování tohoto zázraku, pověsil forman na strom obrázek. Na konci 19. století zde byl postaven sloupek a kaple, jejíž presbytář dodnes najdeme uprostřed kostela, který vystavěli z důvodu velkého množství poutníků, jež se již do kaple nemohly vejít. Okolo kostela najdeme i velmi krásnou půlkruhovou křížovou cestu se čtrnácti kapličkami a lipovou alejí. Každý rok se zde koná pout', která má téměř stovacetiletou tradici. (Poutní kostel Narození Panny Marie na Mariánské Hoře, © 2005)

9.3 Rozhledny

Rozhledna na Lázkou leží v katastrálním území Strážné. Na počátku 20. století zde byla zřízena mohyla na památku Svatopluka Čecha a posléze i rozhledna, kterou tvořila asi patnáctimetrová dřevěná věž. Stavba se ovšem nezdála některým Němcům z Lanškrouna a tak úmyslně poškozovaly rozhlednu i její okolí až do takové míry, že musela být stržena. Čeští turisté se ale nedali a zorganizovali sbírku na obnovu věže a v roce 1933 se již Lázek pyšnil novou zděnou chatou, která se podle hlavního organizátora sbírky pojmenovala Reichova a u níž stála již dvacetimetrová rozhledna. (Lázek 714 m. n. m., 2009)

Druhá rozhledna v regionu stojí na nejvyšší hoře této oblasti na Suchém vrchu. Plán vybudovat zde chatu vznikl po druhé světové válce v hlavách členů Klubu českých turistů

Jablonné nad Orlicí. Již v roce 1928 se chata dočkala slavnostního otevření, kterého se zúčastnil předseda vlády Karel Kramář, jeho jméno chata nese. Zanedlouho zde vybudovali i vodárenskou věž, která dnes slouží jako rozhledna. Zajímavostí je dozajisté i to, že o necelých deset let později zde poobědval sám prezident Dr. Eduard Beneš. Ani této stavbě se nevyhnul požár, který zachvátil chatu v roce 2003. O obnovu chaty se postaralo Sdružení obcí Orlicko. (Suchý vrch 975 m. n. m., 2009)

9.4 Historické budovy

V historické části města Lanškroun můžeme najít nepřeborné množství architektonických památek jak z dávných dob, tak ve městě najdeme i oceněné budovy z posledních let. Pro milovníky architektury bude jistě jejich prohlídka opravdovým balzámem na duši. Těmto skvostům by se dala věnovat celá dlouhá práce, proto se budu věnovat zejména těm nejznámějším a nejimpozantnějším.

Nejimpozantnější budovou celého hlavního náměstí je dozajisté renesanční radnice, neboť je umístěna v jeho středu. Budova pochází již z šestnáctého století a její nákladná výstavba město velmi zadlužila. Jak se stalo, i u jiných památek radnice vyhořela. Tentokrát bylo na vině knížecí vojsko a jeho neopatrnost. Následkem toho částečně shořela radniční věž, která byla ovšem opravena a později byl na ní umístěn zvon a věžní hodiny. Na konci 18. století byla při opravách otevřena baň na věži radnice a byly v ní objeveny dokumenty z doby výstavby. Radnice prošla ještě několika rekonstrukcemi, ta poslední je z roku 1996. (Renezanční radnice, 2009)

Fasáda této renesanční budovy je upravena psaníčkovou technikou a na jedné straně jsou zde zřízeny sluneční hodiny. Radnice se taktéž může honosit dvěma vstupními portály s původními znaky zakladatelů této stavby. (Renezanční radnice, 2009)

Další impozantní budovou na náměstí je budova Gymnázia Lanškroun. Návrh na postavení gymnázia padl již v roce 1849, ale nesetkal se s podporou vrchnosti. Ale již o pár let později byl zřízen výbor z vážených občanů města, který měl za úkol prosadit rychlé postavení školy a v témže roce již souhlas podepsal i císař a jako vyučovací jazyk ustanovil němčinu. Po slavnostní mši se gymnázium dočkalo svého otevření a každým rokem bylo rozšiřováno. Gymnázium se zapsalo i do českých dějin, neboť zde bylo přechodné sídlo Františka Josefa I., který místo zvolil kvůli vyhovující poloze. Vzácná návštěva uspíšila otevření gymnázia v dnešní podobě. Se společenským vývojem se měnilo

i gymnázium, nejdříve na reálné, později na jedenáctileté, dvanáctileté nebo na střední všeobecně vzdělávací. (Gymnázium Lanškroun, 2009)

Když se vzdálíme východním směrem kousek od náměstí, narazíme na velkolepou budovu zájezdního hostince, Krčma. Písemné zmínky o hostince sahají až do 16. století. Budova hostince je v dnešní době z části roubená a z části zděná. Nachází se zde také sklepení. Výrazným prvkem budovy je světnička, která kolmo vyčnívá ze střechy nad vchod a je nesená třemi mohutnými sloupy. (Zájezdní hostinec Krčma, 2009)

Poslední architektonicky zajímavou budovou je dům Piano. Nachází se na místě horní městské brány a jeho tvar je velmi zajímavý. Je díky úzkému pozemku zužující se a má i velmi specifickou výzdobu v podobě krakorců a ploché klenby. (Dům piano, 2009)

9.5 Přírodní památky

Přírodní park Lanškounské rybníky se s plochou 243 hektarů stal evropsky významnou lokalitou. Jako další zde najdeme přírodní park Suchý vrch – Buková hora. Jeho historie sahá do roku 1987. Na ploše 6427 hektarů nalezneme zejména lesy smrkové a bukovo-jedlové porosty. To vše v harmonii se zemědělskou krajinou a lidskými sídly. Část parku zahrnuje také rašeliniště, kde se vyskytuje rosnatka okrouhlostá nebo vachta trojlistá. Turisticky nejvyužívanější je jižní část parku v okolí zimního střediska Čenkovice. Nalezneme zde sjezdové i běžecké tratě. Dalším turistickým lákadlem je dělostřelecká tvrz Bouda, kde kromě muzea nalezneme i hnízdiště až devíti druhů netopýrů. (Koncepte ochrany přírody Pardubického kraje, 2012; Krajem koruny země: vlastivěda Lanškrounska. 2002, s. 30-53)

V regionu nalezneme také významné krajinné prvky. Jmenovitě například Bývalý písňík Luková, který je stal jezírkem, kde žijí ohrožené druhy obojživelníků, Žichlínek se svou estetickou krajinou nebo Bendův rybník v Ostrově. Neopomeňme ani Šlajfront v Albrechticích, který představuje květnatou bučinu a suťové lipové javořiny nebo alej k Zámku u Lanškrouna. (Koncepte ochrany přírody Pardubického kraje, 2012; Krajem koruny země: vlastivěda Lanškrounska. 2002, s. 30-53)

9.6 Tradiční akce

V mikroregionu se konají tradiční akce, které mají velmi často vysokou návštěvnost místních, ale i cizích občanů.

9.6.1 Majáles

Majáles se tradičně pořádá první květnový den. Jeho organizátory jsou studenti 3. ročníku a septimy místního gymnázia, za přispění města Lanškroun a Kulturního centra Lanškroun. Celá akce začíná průvodem masek a až do nočních hodin ho provází koncerty a vystoupení místních umělců i známých hvězd. V posledních letech mohli návštěvníci vidět například Xindla X, Mandrage a mnohé další.

9.6.2 Čermenské slavnosti

Letos se chystá již 25. ročník tohoto folklórního festivalu, který cestuje po Lanškrouně, Dolní Čermné, Žamberku a Rychnově nad Kněžnou. Tato událost je mezinárodního charakteru a tak zde můžeme vidět vystupovat soubory z okolí, Slovenska, Polska nebo i z Afriky. (Čermenské slavnosti, 2012)

9.6.3 Zemská koruna

Pod tímto názvem se ukrývá krajská výstava psů, jež letos chystá svůj šestý ročník. Pořádána je u této akce i speciální výstava teriérů a klubová výstava tibetských teriérů. Je to jedna z mála akcí, která využívá v letních měsících hala Bóži Modrého v Lanškrouně. (KYNOLÓGICKÁ ORGANIZACE LANŠKROUN KJ, 2013)

9.6.4 Lanškrounská kopa

Lanškrounská kopa je turisticky nejnavštěvovanější akcí. Je skloubením sportu a kultury. Její tradice sahá již do roku 1969, kdy začal první ročník, s jednou 60kilometrovou trasou. Postupem času přibývaly trasy i účastníci. Naplánovány byly i stezky pro cyklisty a novinkou posledních let je i trasa pro in-line bruslaře. Návštěvnost pochodu již dvakrát překročila hranici 5 000, přičemž doprovodný kulturní program přiláká ještě více diváků. A že ani zde není nouze o slavná jména. Příkladem může být například zpěvačka Naďa Urbánková nebo Zlatý slavík Tomáš Klus. Kopa a slavnosti probíhají pod taktovkou města Lanškroun a Klubu českých turistů. (Historie, 2012)

9.6.5 Lathife

Divadelní festival amatérských souborů s bohatým doprovodným programem se již letos chystá na 3. ročník. Nejde zde totiž pouze o divadlo, ale i o koncerty a výstavy. Maraton takto bohatého programu trvá tři dny a koná se za podpory města Lanškroun a Kulturního centra Lanškroun v místním zámku. (Lathife: Amatérský divadelní festival, © 2011-2012)

10 INFRASTRUKTURA

10.1 Občanské vybavení

10.1.1 Školství

V mikroregionu se nachází celkem 20 mateřských škol. Množství považují za adekvátní počtu obyvatel, neboť se zaplní i školy na vesnicích a proto není potřeba budovat nové, navíc při evropském trendu, kdy se rodí méně a méně dětí. Základních škol je již o něco méně, ale je zajímavé, že jejich počet ve městě Lanškroun je vyšší než počet mateřských škol. Navíc jedna z místních škol je specializovaná na handicapované děti. Ve většině vesnic platí, že je zřízena mateřská i základní škola. Ale i zde jsou základní školy ve většině případů pouze pětileté a potom se žáci povinné školní docházky neubrání dojíždění, což pro ně může být do jisté míry stresující, neboť jsou rozřazeni do tříd, kde nemusejí nikoho znát a kolektiv je nemusí přijmout. Střední školství je přítomno pouze ve městě, což má své logické opodstatnění, neboť jsou zde i prostory pro internáty, knihovnu a další vybavení, které studenti potřebují při studiu. Nachází se zde již zmíněné Gymnázium Lanškroun, které poskytuje všeobecné vzdělání. Další střední školou se Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Lanškroun. Zde je již velký výběr oborů pro studenty od elektromechanických technicky zaměřených oborů až po kosmetické služby, kadeřníka nebo knihaře. Zejména studenti oboru poslední tři oborů jsou velmi oceňováni, například kosmetické služby a kadeřníci se každoročně utkávají v soutěži Calibr cup, kde obsazují první příčky. Poslední střední školou ve městě je Střední škola zemědělská a veterinární Lanškroun. Zde se vyučují pouze obory ukončené maturitní zkouškou a jsou to agropodnikání a veterinářství, kde si i nadále studenti mohou vybrat svůj směr zaměření. Díky školním prostorám je velmi vyhledávaný směr chov koní a jezdeckví, kde si studenti mohou vyzkoušet péči o tyto tvory v praxi a každý rok se mohou zúčastnit jezdeckých závodů, pořádaných při dni otevřených dveří školy. (Školství a vzdělávání, [2010])

Tabulka 4 Vybavenost obcí školami

Obec	Mateřská škola	Základní škola	Střední škola	Umělecká škola
Lanškroun	5	6	3	1
Albrechtice	1			
Anenská studánka				
Cotkytle	1	1		
Čenkovice				
Damníkov	1	1		
Dolní Čermná	1	1		
Horní Čermná	1	1		
Horní Heřmanice	1	1		
Horní Třešňovec	1	1		
Krasíkov				
Lubník				
Luková	1	1		
Ostrov	1	1		
Petrovice	1			
Rudoltice	1	1		
Sázava	1			
Strážná				
Tatenice	1	1		
Trpík				
Výprachtice	1	1		
Žichlínek	1	1		
Celkem	20	18	3	1

Zdroj: Lanškroun.eu

10.1.2 Zdravotnické služby

V mikroregionu působí pouze šest dětských lékařů. I počet obvodních lékařů není dostačující a pohybuje se na stavu 11 lékařů. Proto zde vnikají problémy, při přihlašování nových pacientů nebo přechod od dětského lékaře k obvodnímu. Ovšem za pochvalu stojí to, že většina lékařů se snaží ordinovat nejenom ve městě, ale je zřízeno i mnoho vesnických ordinací. Za to je zde opravdu velký počet specialistů, takže nenastává situace, kdy by občané za specializovaným lékařem museli dojíždět například do nemocnice v Ústí nad Orlicí. V akutních případech je v Lanškrouně zřízena pohotovost. Počet dentistů se zastavil na čísle dvanáct a ti mezi sebou domlouvají jednoho, který každý večer, svátek či víkend drží pohotovost pro akutní případy. (Lékaři a instituce, [2010])

Nedostatečný stav lékařů a nevyhovující objekt budovy polikliniky je v plánu řešit novou moderní budovou, která by mohla přilákat i další lékaře. Díky velmi modernímu designu a postavení v historickém jádru města mají někteří obyvatelé výhrady. Navíc výstavba je plánována na pozemku současného parkoviště polikliniky a občané se bojí, že při návštěvě lékaře nebudou mít, kde zaparkovat nebo, že budou muset nemocné příbuzné složitě dopravovat z parkoviště na náměstí.

10.1.3 Sociální služby

Pro osoby se zdravotním postižením a chronickým onemocněním nebo seniory jsou zřízeny služby Sociálních služeb-Lanškroun, Charitní pečovatelské služby Lanškroun a další subjekty. Je zde zřízen domov pro seniory, který nabízí jak kompletní péči, tak i odlehčovací služby. Pro seniory, kteří žijí ve svých domovech, a potřebují adekvátní ošetrovatelskou péči, může pomoci Charitní pečovatelská služba Lanškroun. Zde se starají zejména o obyvatele okolních vesnic, po večerech a víkendech, neboť ve městě funguje pečovatelská služba Sociálních služeb Lanškroun, ovšem s kratší dobou poskytování služeb. V obci Anenská Studánka je zřízen domov pro osoby se zdravotním postižením, Domov u studánky, a jejich specializací jsou různá mentální postižení. Místní organizaci v Lanškrouně má také Svaz tělesně postižených v ČR, který poskytuje poradenské služby a pomáhá zapojení postižených do sociálního života. Se zdravotně postiženými souvisí i další organizace, jejíž název je Koruna - sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v Lanškrouně. Zaměřují se zejména na volnočasové aktivity těchto dětí, poskytují poradenství a je zde možnost zapůjčení kompenzačních pomůcek. Pro široké spektrum občanů je určeno Občanské sdružení Rodinné centrum Dětský svět. Jejich služby jsou

určeny pro děti s autistickou poruchou, seniory a rodiny s dětmi předškolního věku. Snaží se o integraci, poradenství a sociální aktivity. (Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji: Lanškrounsko, 2012)

10.1.4 Služby

Poštu nalezneme nejenom v Lanškrouně, ale i v dalších obcích. Ostrov, Rudoltice, Tatenice, Damník, Cotkytle, Horní Heřmanice, Výprachtice, Dolní Čermná, Horní Čermná, se svou poštou mohou pochlubit také. V Lanškrouně jsou zřízeny také pobočky bank a jejich bankomaty. Konkrétně jde o Českou spořitelnu, Českomoravská stavební spořitelna, Komerční banku a GE money bank. Sbor dobrovolných hasičů je zřízen ve všech obcích. (Informace o poštách a mobilních obslužných místech, © 2013)

10.1.5 Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení jsou v mikroregionu nerovnoměrně rozmístěna. Nalezneme je pouze v Lanškrouně, Čenkovicích, Dolní Čermné a Výprachticích. V Čenkovicích nalezneme celkem sedm soukromých ubytovacích zařízení, který jsou zaměřena zejména na zimní provoz, kvůli místnímu zimnímu středisku. Z ubytovacích míst je pouze jedno s větší kapacitou převyšující padesát pokojů pro hosty. Místa na karavany a stany je okolo 50 míst. Drobná zařízení jsou k dispozici taktéž v sousedních Výprachticích, kde jsou konkrétně dvě a to s celoročním provozem. Obě tyto zařízení nabízejí méně než deset pokojů i míst pro karavany a stany. Stejný počet zařízení nabízející ubytovací služby jsou i na území Dolní Čermné. Místní Autokemp s letním provozem poskytuje nemnoho míst pro stanaře a více než 11 pokojů. Turistická ubytovna tělovýchovné jednoty nabízí pouze méně než 10 pokojů a stanových ploch. Stejně drobné je i zařízení ve Strážné. Nejvíce ubytovacích zařízení se nachází v Lanškrouně, kde jich je provozováno celkem osm a další domovy mládeže, které přes letní měsíce zvyšují počet lůžek. Ve městě nalezneme jeden hotel s dvěma hvězdičkami, jenž nabízí méně než 50 pokojů, ale žádné místo pro ubytování ve stanu nebo karavanu. Dále zde poskytují služby čtyři penziony s celoročním provozem a malým množstvím pokojů v těchto zařízeních a téměř bez míst pro stanaře. Zařízení s letním provozem najdeme v Lanškrouně celkem tři, nabízející ubytování v chatkách nebo prostor pro stany a karavany. (Hromadná ubytovací zařízení České Republiky, © 2008 – 2013)

Jak si můžeme povšimnout, tak v celé oblasti chybí ubytovací zařízení vyšší kvality, které by zabezpečilo služby pro movitější klientelu, například pro seniory. Řešením by mohla být podpora například podpora obnovení hotelu na náměstí v Lanškrouně, který by poskytoval nejen ubytování, ale je zde i možnost restaurace a vytvoření dalších pracovních míst.

10.1.6 Stravovací zařízení

V každé z vesnic se nachází alespoň jedno stravovací zařízení, ale většinou jich zde nalezneme rovnou několik, například v Žichlíčku, Rudolticích, Horním Třešňovci, Dolní Čermné, Damníkově a Čenkovicích. V Dolní Čermné můžeme navštívit dokonce i pizzerii. Nejvíce zařízení starajících se o naše žaludky však nabízí město Lanškroun. Zde sídlí bary, cukrárny, kavárny, pizzerie, jídelny a restaurace, kde najde uspokojení i opravdový gurmán. Problém ovšem nastává o víkendech a svátcích, kdy je omezena otevírací doba zařízení a v centru města zůstává otevřena pouze jedna restaurace. Navíc se přímo na náměstí nachází volné restaurační prostory, které jsou ovšem nevyužívané. (Seznam firem: hospody a restaurace, 2009; Seznam firem: Hospody a restaurace (okolí), 2009)

10.2 Dopravní infrastruktura

10.2.1 Silniční doprava

Městem Lanškroun prochází důležitá komunikace spojující polskou Wroclaw a Brno. Město je dále napojeno na trasu do Ústí nad Orlicí, která přes město dále pokračuje na Moravskou Třebovou nebo Zábřeh. Pro turisty je velmi důležitá také komunikace spojující Lanškroun, jako kulturní centrum, a obec Čenkovice. Ve městě a okolních vesnicích je taktéž zabezpečena přeprava osob autobusy. Tuto dopravu zajišťuje firma ICOM Trasport. V Lanškrouně je zřízeno autobusové nádraží a hustá síť autobusových zastávek, jejichž počet je 19. I okolní vesnice jsou posety četnými autobusovými zastávkami. Kvalita silnic je poměrně dobrá až na silnici v ulici Tomáše Garrigua Masaryka, která spojuje centrum města a Lanškrounské rybníky. (Doprava a spojení, 2009)

10.2.2 Železniční doprava

V roce 1885 bylo město Lanškroun napojeno na železniční trať do Rudoltic. Tato trať se může honosit označením nejkratší v Pardubickém kraji. Díky nedalekým dopravním uzlům v České Třebové a Zábřehu je na železnici napojeno několik obcí, ovšem dopravu zde

zajišťují pouze osobní vlaky. Na trati mezi Českou a Moravskou Třebovou nalezneme zastávky v Trpíku a Anenské Studánce. Cestou mezi Českou Třebovou a Zábřehem nalezneme zastávky v Rudolticích, Lukové, Žichlítku, Krasíkově a Tatenicích. Město Lanškroun je propojeno přímými vlaky do České Třebové. Problémem zde je často špatná poloha zastávky v obci, neboť je nalezneme hlavně na okrajových částech. Tento problém je z části suplován dobrým napojením vlakových a autobusových zastávek, které se nacházejí v těsné blízkosti. Cestující potom využívají kombinovanou přepravu, která je jim umožněna i na jednu jízdenku prostřednictvím systému IREDO. Dalším nedostatkem je zejména v Lanškrouně chybějící parkoviště u vlakového nádraží a také delší vzdálenost mezi vlakovým a autobusovým nádražím. (Doprava a spojení, 2009)

10.3 Technická infrastruktura

Tabulka 5 Vybavení obcí technickou infrastrukturou

Obec	Vodovody	Kanalizace	ČOV	Řízené skládky	Plynofikace
Albrechtice	Ano				Záměr
Anenská studánka	Ano				
Cotkytle					
Čenkovice	Ano	Lokální	Lokální		
Damník	Ano				Ano
Dolní Čermná	Ano	Ano			Ano
Horní Čermná	Ano	Ano			Záměr
Horní Heřmanice	Ano	Lokální	Lokální		Záměr
Horní Třešňovec	Ano				Ano
Krasíkov	Ano		Lokální		Ano
Lanškroun	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Lubník	Ano	Lokální	Lokální		Ano
Luková	Ano				Ano
Ostrov	Ano				Záměr
Petrovice	Ano	Lokální			
Rudoltice	Ano	Lokální	Lokální		Ano
Sázava	Ano	Ano	Lokální		Ano
Strážná	Částečný				
Tatenice	Ano	Ano	Lokální		Ano
Trpík	Ano				
Výprachtice	Ano	Ano	Ano		
Žichlínek	Ano	Částečně	Lokální		Ano

Zdroj: Stragický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010

Jak můžeme v tabulce vidět, vodovody jsou již téměř samozřejmostí ve většině obcí. Problém ovšem nastává u plynofikace. Při nezavedení plynofikace, většinou obyvatelé vesnic spalují pevná paliva a tím se zvyšuje znečištění ovzduší a mohou vznikat až smogové stavy, což jistě chráněným územím, kde se nacházejí vzácné druhy rostlin a živočichů.

11 STRATEGICKÉ DOKUMENTY

V oblasti strategických dokumentů existuje pro danou oblast strategie Pardubického kraje, samotná strategie mikroregionu.

Pro roky 2012-2016 si kraj stanovil několik cílů. V oblasti památkové péče se chce zaměřit zejména na obnovu památek a propagaci kraje a tím zvýšit návštěvnost místních památek. I v oblasti cestovního ruchu je jako jeden z hlavních cílů propagace kraje, například se společností Východní Čechy. Kraj se chce zejména zaměřit na vícedenní pobytu návštěvníků a vytvářet konkurenceschopné turistické produkty. Dále panuje snaha o vytvoření turistických a informačních center, která budou vzájemně provázána. Podpora patří i propojení veřejného a soukromého sektoru. Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu spatřuje rada kraje v rozvoji cykloturistiky. (Programové prohlášení rady Pardubického kraje 2012-2016, 2012)

Strategický rozvojový plán mikroregionu je oproti tomu mnohem obsáhlejší a detailnější. Jsou zde vytyčeny nejvýznamnější kulturní a přírodní památky a nedostatky vidí zejména v malém počtu zařízení pro trávení volného času. I zde je připomenuta důležitost propagace cestovního ruchu, která by mohla přinést vznik nových pracovních míst. (Strategický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010)

Další potenciál je spatřován v zimních rekreacích a ve zřízení vedle zimního střediska Čenkovice další menší areály například ve Výprachticích a Cotktyli. I další bod se týká sportovního využití regionu. Stejně jako na kraji i zde existuje podpora výstavby cyklostezek. V loňském roce se v mikroregionu podařilo otevřít novou cyklostezku spojující obec Rudoltice a Lanškroun. Náklady na vybudování cyklostezky byly vyčísleny na více než 11 milionů korun a byla financována z rozpočtů Lanškrouna, Rudoltic a část pokryla dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury. V regionu také chybí zázemí v podobě sportovišť a podobných rekreačních zařízení. Velkým nedostatkem je zejména absence plaveckého bazénu, neboť nejbližší se nachází až v České Třebové a jeho kapacita je nevyhovující. Dále zde chybí další sportovní hřiště a tenisové kurty. V poslední době se situace již mírně zlepšila. V Lanškrouně byl vloni na podzim otevřen Atletický stadion Romana Šebrleho, dětské dopravní hřiště a skate park. Areál se navíc nachází vedle zimního stadionu Bohumila Modrého. Nově otevřená sportoviště si vyžádala investici přes padesát milionů korun, které jsou částečně hrazeny z regionálního operačního programu. Bohužel se jí nevyhnuly komplikace v podobě nevybudovaných šaten a sociálních zařízení,

jejichž stavba je v plánu na letošní a příští rok a vyžádá si další investici ve výši 20 milionů korun. Další prioritou je podpora nových druhů turistiky, jako je agroturistika nebo kongresový cestovní ruch. (Stragický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010)

V oblasti infrastruktury se věnuje zejména problematice odpadového hospodářství, recyklace odpadů, ekologického zemědělství a osvětě v této problematice. I další problematika je čistě ekologická a spočívá v podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Odlišným problémem je potřeba vybudovat chybějící a nedostatečně kapacitní parkoviště. (Stragický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010)

V oblasti lidských zdrojů a sociálního prostředí se navrhuje pořádání kulturních a sportovních akcí, které by do města přitáhly turisty a zvýšily by příjmy podnikatelům. (Stragický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010)

Krajská úroveň zdůrazňuje opravu a regeneraci památek, kterou místní úroveň vůbec neřeší. Na nižší úrovni je také kladen důraz na propagaci a potenciál vidí zejména v cykloturistice, pro kterou je vhodné podmínky na úrovni kraje i regionu. Mikroregion také zajímá otázka udržitelnosti a cestovního ruchu. Rozvojový plán místní lokality se zaměřuje také na specifické problémy dané oblasti, což u kraje není možné.

Obrázek 4 Propagační logo mikroregionu (Turistika a relaxace, 2010)

12 SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- velké množství historických památek
- dobré přírodní podmínky
- hustá síť cyklostezek
- dobrá dostupnost do a z Polska
- známý rodáci města
- aktivní přístup mikroregionu k problémům
- dobrá úroveň služeb
- regionem prochází páteřní železniční trať na trase Praha – Česká Třebová-Bohumín
- pořádání známých kulturních akcí, která lákají velké množství turistů
- kulturní akce podporující zachování lidových tradic
- stránky města Lanškroun jsou přehledné a ucelené, každoročně oceňovány
- malí podnikatelé, kteří vyrábějí kvalitní lokální potraviny oceňované jako „mls roku Pardubického kraje“
- krásné architektonicky zajímavé budovy, dobré snoubení historických budov i moderní architektury
- klidné prostředí ideální pro relaxaci
- v regionu nenajdeme herny, což zvyšuje atraktivnost pro rodiny s dětmi
- infocentrum poskytující informační a propagační materiály v mnoha světových jazycích
- velké množství sportovišť (zimní stadion, atletický stadion, skate park, volejbalové a tenisové kurty)
- dobrý stav památek

Slabé stránky

- špatné vlakové spojení
- špatná silniční dostupnost
- nedostatek kvalitních ubytovacích kapacit
- špatné značení památek
- nedostatek parků a odpočinkových míst v Lanškrouně

- nevyužívání sportovních hřišť k sportovním soutěžím a turnajům
- nízká návštěvnost Zámečku u Lanškrouna
- mnoho chátrajících budov na venkově hyzdících krajinu
- nedostatečná podpora místních produktů
- časté nepochopení občanů pro pořádané akce
- chybějící parkoviště u vlakového nádraží Lanškroun a špatné okolní komunikace
- v rekreační a táborové oblasti chybí zázemí pro zábavu dětí
- špatně značené cyklostezky
- chybějící upozornění na památky
- špatný stav sprch, sociálních zařízení a šaten u koupaliště
- staré a chátrající vybavení půjčovny lodí a šlapadel
- krátká otevírací doba infocentra a jeho špatné umístění
- o víkendech nedostatek kvalitních stravovacích zařízení
- neatraktivní výstavy v muzeu
- špatný stav kulturního domu v Lanškouně brzdí rozvoj kulturních akcí
- neupravování lyžařských běžeckých tras
- nedostačující propojení kulturního života ve městě se sportovním využitím obcí (zejména Čenkovice)
- podpora ekologického a k přírodě šetrného zemědělství

Příležitosti

- zlepšení propagace mikroregionu
- větší spolupráce s portálem Východní Čechy
- dobudování kanalizace ve vesnicích
- zatraktivnění oblasti Lanškrounské rybníky
- dobudování cyklostezek
- oprava komunikace spojující centrum města a Lanškrounské rybníky
- aktivní a známý farář, lákající investory a slavné osobnosti
- dobrý rozvoj regionu a stav nezaměstnanosti lákající nové obyvatele
- možnost lepší příhraniční spolupráce s Polskem v euroregionu Glacensis
- využití vodních ploch pro vodní sporty jako je windsurfing
- spolupráce veřejné správy a soukromého sektoru
- podpora agroturistiky

- rostoucí trend aktivního odpočinku
- pořádání příměstských táborů
- rozšíření přírodních parků a ochrany přírody
- rozšíření hipostezek

Hrozby

- velká vzdálenost od velkých turisticky navštěvovaných měst
- blízkost zámku Litomyšl pod ochranou UNESCO, zastiňující místní památky
- zhoršující se kvalita vody v Dlouhém rybníku
- lidé dávají přednost bazénům před přírodními koupališti
- odchod mladých vzdělaných lidí z regionu
- nereální megalomanské plány zadlužující obce
- možný zánik divadelních spolků, kvůli chybějícím prostorám

13 NÁVRH NOVÝCH PROJEKTŮ

13.1 Klidová zóna Pivovar

Současný stav:

- uzavřený park je téměř nevyužívaný
- nedostatek místa k odpočinku
- nedostatek výsadby květin a ostatní zeleně
- park v nočních hodinách uzavírá městská policie

Návrh projektu:

V parku je potřeba zbudovat zeleň, pro pohodný odpočinek obyvatel i návštěvníků. Současný stav trávníku není vyhovující, neboť obsahuje velké množství plevelů a náletových rostlin. Po posekání pracovníky technických služeb vznikají na trávníku nízké tvrdé stvoly a není možnost si zde například rozložit deku k odpočinku nebo uspořádání pikniku. Také zde chybí okrasná výzdoba keři a dalšími rostlinami. Nevzhlednou kamenitou zeď by pokrývaly rostliny, což by vedlo k méně násilnému oddělení parku od okolních komunikací, neboť samotná kamenitá zeď působí studeně. Vhodnou rostlinou by mohl být například plamének horský, který nejen dobře pokrývá svou podpěru, ale také v letním období krásně kvete a je navíc vhodný i pro podhorské oblasti. Další vhodnou květinou na výsadbu byl barvínek menší, který je nízký a plazivý a taktéž je vhodný pro vyšší nadmořskou výšku. Navíc je velmi nenáročný na půdu a může pokrývat souvisle půdu místo trávníku v místech, kde špatně roste. Do odlehlejšího koutu parky bych zvolila styl horské louky. Její výhodou je, že od dalšího roku od zasetí není potřeba velká údržba a sekat stačí maximálně 3x ročně. Dále je zde potřeba zřídit lavičky pro posezení a odpočinek. Ideální jsou dřevěné pro zachování přírodního rázu. Dále by zde byl zřízen most se zábradlím přes potok, který by propojil park a přilehlou zahrádky vedlejší restaurace, kde by si mohli hosté parku koupit občerstvení pro ještě příjemnější pobyt v parku. Díky uzamykání městskou policií nehrozí poškození vybavení restaurační zahrádky. Z důvodu možnosti občerstvení je nutné zřídit odpadkové koše, pro zachování pořádku v parku. Kvůli ekologii by zde byl zřízený i speciální koš na plastové kelímky od nápojů.

Přibližná kalkulace nákladů:

- květiny a osivo 11 000 Kč

- lavičky 50 000 Kč
- barevně rozlišené odpadkové koše 9 000 Kč
- zahradní most přes potok a zábradlí 30 000 Kč
- náklady na výsadbu a udržování 50 000 Kč

Celkové náklady: 150 000 Kč

Zdroj financování:

- město Lanškroun
- spolufinancování z ROP Severovýchod

Výsledky projektu:

- vybudování klidné odpočinkové zóny ve městě, které nyní postrádá
- podpora třídění odpadu
- spolupráce se soukromým sektorem, s možností vzniku nových pracovních míst v přílehlém restauračním zařízení

13.2 Památkové okruhy

Současný stav:

- památky jsou nyní označeny QR kódem a jsou zde zřízeny body na napojení na hifi
- cedule jsou sice nově zbudované, ovšem jejich označení je špatné, neboť se dá jen obtížně najít
- památky se dají občas jen velmi obtížně najít, neboť infocentrum má pouze omezenou otevírací dobu

Návrh projektu:

Řešením by bylo upravit stávající dobrý nápad s cedulemi a QR kódy. Tabulky se musejí hlavně lépe umístit. Stav by mohlo zlepšit umístění na kovové stojany, které by byly lépe viditelné, a turisté by nemuseli tyto tabulky hledat. Dalším problémem je, že památky mimo centrum města se musejí hledat a jsou špatně označené. Zlepšení by mohlo nastat při vybudování turistických okruhů, které by spojily památky. Okruhy by byly provedeny v různých délkách, která by byla uvedena na počátku okruhu. Jejich označení by mohlo být prostřednictvím malých tabulek umístěný například na světelných lampách nebo značkách. Okruhy by byly značeny podobně jako objízdné okruhy a rozdílné by od sebe byly odlišeny barvou. Nechyběla by ani poznámka o tom, jaká památka se nachází jako další.

Okruhy by se lišily nejenom barvou ale také délkou okruhu a náročností. Informace o trasách by turisté mohli najít v rámci nabídky elektronické úřední desky nebo v prospektech dostupných v infocentru a přízemí radnice, umístěné vedle vchodu radnice, kde by trasy začínaly.

Pěší trasy:

- trasa 1: radnice v Lanškrouně » kašna s delfíny na náměstí Jana Marka Marků » zájezdní hostinec Krčma » kostel svaté Anny v Lanškrouně » dům Piano » zámek Lanškroun s možností navštívení muzea » kostel svatého Václava v Lanškrouně (nejkratší trasa, odhadovaná délka okruhu 1,2 km)
- trasa 2: radnice v Lanškrouně » zámecké hradby » zámecký park » přes Horní Třešňovec (malebné roubené chaloupky) » poutní kostel Narození Panny Marie na Mariánské Hoře » přírodní park Lanškrounské rybníky a zpět do centra města (odhadovaná délka okruhu 15km)
- trasa 3: radnice v Lanškrouně » Pomníka Jana Marka Marci » Gymnázium Lanškroun » kostel svaté Máří Magdalény » Zámeček u Rudoltic » dětský park Eldorado » přírodní park Lanškrounské rybníky » Eduardův pramen a zpět do centra města (odhadovaná délky trasy 16 km)

Cyklotrasy:

- trasa 1: radnice v Lanškrouně » zájezdní hostinec Krčma » Albrechtice » údolím Moravské Sázavy » Nepomuky » Horní Čermná » Mariánská hora » Horní Třešňovec a zpět do centra (odhadovaná délka trasy 23 km)
- trasa 2: radnice v Lanškrouně » kostel svaté Anny » Albrechtice » Lázek » Cotkytle » Strážná » Tatenice s návštěvou zámku » Krasíkov » suchý pold na Moravské Sázavě » Žichlínek a zpět do centra města (odhadovaná délka trasy 35 km)
- trasa 3: radnice v Lanškrouně » kostel svaté Anny v Lanškrouně » Nepomuky » Výprachtice » Čenkovice » Buková hora » tvrz Bouda » Horní Čermná » Dolní Čermná » Dlouhý rybník a zpět do centra (odhadovaná délka trasy 60 km)

Přibližná kalkulace nákladů:

- označení tras 50 000 Kč
- tisk prospektů (oboustranný list A4, z jedné strany barevná mapa) 1000 ks 3 000 Kč

- stojany 20 000 Kč

Celkové náklady: 73 000 Kč

Zdroj financování:

- z rozpočtu města Lanškroun

Výsledky projektu:

- snadnější orientace turistů po zajímavých místech
- zvýšení návštěvnosti památek a muzea
- podpora cykloturistiky a pěší turistiky
- zvýšení informovanosti turistů
- menší nároky na provoz infocentra

13.3 Vybudování sociálních zařízení na Mariánské hoře

Současný stav:

- velmi oblíbené poutní místo je bez sociálních zařízení
- snižuje to atraktivitu místa zejména pro seniory, kteří využívají pěkných tras pro nordic walking
- problémem je nezavedení vody

Návrh projektu:

Řešením tohoto stavu by byla stavba ekologických toalet, kde by se navíc vyráběl kompost pro podporu okolní flóry. Umyvadlo by se muselo řešit s napojením na nádrž pitné vody, kterou musí správce objektu a kastelán vyměňovat dle potřeby. Jedinou výhodou je, napojení na kanalizaci, což usnadní řešení s odtokem vody. Stavbu sociálních zařízení, úklidové místnosti a skladu řeší nyní město Lanškroun u kostela svatého Václava. Zde se kvůli bezbariorovosti a náročnému designu vyšplhaly náklady na necelý půlmilion korun. Na Mariánské hoře však není sklad zapotřebí a ani kovový design by sem nezapadl. Sociální zařízení zde by měla podobu roubené chaloupky na zděném základu.

Přibližná kalkulace nákladů:

- náklady by se díky menší náročnosti vyšplhaly na hodnotu cca 250 tisíc Kč

Zdroj financování:

- kostelní sbírka
- příspěvek z farnosti Dolní Čermná
- rozpočet obce Horní Čermná

Výsledky projektu:

- zvýšení atraktivity místa zejména pro seniory a rodiny s dětmi
- díky cyklostezkám rovněž podpora cykloturistiky
- větší návštěvnost poutního místa
- menší náklady na zapůjčení sociálních zařízení při organizaci poutě

13.4 Obnova informačních portálů v přírodním parku Lanškrounsko

Současný stav:

- dnešní informační tabule poskytují velké množství informací, ale nejsou příliš poutavé
- pro návštěvníky, kterými jsou zejména malé děti, je vhodné zvolit interaktivnější formu, která by je bavila a zároveň vzdělala

Návrh projektu:

V dnešní době v přírodním parku Lanškrounsko nalezneme celkem 8 informačních míst, která návštěvníky informují o dané lokalitě a rostlinných a živočišných druzích, jež jsou pro tuto lokalitu typické. Bohužel tyto cedule jsou pouze statické a neumožňují pro děti zábavu a tím ztrácejí na atraktivnosti. Stávající informační panely by zůstaly zachovány. Vedle nich by byly vybudovány nové, celodřevěné. Na nich by se děti dozvěděli stejné informace a naučily by se poznávat místní flóru a faunu. Příkladem takového interaktivního místa by mohlo být například bludiště, kde by musely děti dopravit správného ptáka to jeho typického hnízdiště, například čápa do vysokopoloženého hnízda a podobně. Jiný portál by mohl obsahovat klasickou přesunovací skládačku, kterou by po složení bylo možné otočit a dítě by zjistilo název živočicha nebo rostliny, jež poskládalo. Jiným řešením by bylo například v plexisklovém boxu vystavené peří, kde by byl úkol dětí přiřadit k peří správného ptáka. Stejný princip je možné zhotovit například s jehličnany, kde by se vystavila šiška. Mimo informacích o parku by se zde mohly zřídit i hry s tematikou třídění odpadů. Zde by se mohly zapojit i nejmenší. Na dřevu nakreslené kontejnery by měly výřez určitého tvaru, do něhož by zapadal pouze odpad, který patří do daného

kontejneru. Zařazené kostičky by potom padaly do připraveného dřevěného boxu, kde by si je mohlo další dítě půjčit k vyřešení rébusu. Děti by takový přístup více lákal a navíc by mohl být poučením pro ně i jejich rodiče.

Přibližná kalkulace nákladů:

- Výroba a instalace panelů 25 000 Kč

Zdroj financování:

- z rozpočtu města Lanškroun
- dotace od ministerstva Životního prostředí v rámci Enviromentálního vzdělávání

Výsledky projektu:

- zvýšení atraktivity a návštěvnosti lokality
- růst vzdělanosti dětí i dospělých v environmentálním směru
- zvýšení všímatosti lidí k životnímu prostředí

13.5 Agroturistická farma

Současný stav:

- v regionu přibývá starých neobydlených venkovských sídel
- chybí zde dobudování stájí pro koně na hipostezky

Návrh projektu:

Řešením tohoto stavu by mohlo být zřízení agroturistické farmy. Byl vybrán v oblasti vhodný objekt v Horním Třešňovci. Město by budovu i s přílehlými pozemky odkoupilo a začalo s rekonstrukcí a bezbariérovou úpravou. Z výběrového řízení by byl vybrán výherce, který by získal dlouhodobý pronájem rekonstruovaného objektu za účelem zřízení farmy poskytující ubytování a program pro agroturistiku. V prostoru objektu by se nacházeli ustájení koně, krávy a ovce, nezapomenulo by se ani na drůbež. O hospodářská zvířata by se starali studenti místní zemědělské školy, kteří by zde získali potřebnou praxi. Díky oboru veterinární péče by zvířata nepostrádala ani tuto péči. Studenti by si navíc mohli v praxi vyzkoušet například kalkulování nákladů nebo účetnictví. V rámci výuky by se mohli připravit koně na výcvik pro hipoterapii. Na přílehlých pozemcích by se studenti mohli seznámit s principy ekologického zemědělství a vyzkoušet si ho v praxi. Tato pomoc

a praxe by navíc snížila provozní náklady. Ubytování klienti by měli možnost seznámit se s chodem farmy, vyzkoušet si péči o domácí zvířata nebo práci na pozemku. Byla by zde i možnost si z vypěstovaných potravin uvařit jídlo. Při příznivém počasí návštěvníky zláká zapůjčení koně a otestování hipostezek nebo projížďka na zapůjčených kolech z farmy. Farmu by také mohli využívat rodiny s handicapovanými členy, kterým by zde byla poskytována hipoterapie. Lákat jistě také městské děti, které často neznají zásady péče o zvířata. Pro ně by se zde mohl pořádat letní tábor nebo exkurze. Díky tomuto projektu by také vznikla nová pracovní místa, což by dále vedlo ke snížení nezaměstnanosti.

Přibližná kalkulace nákladů:

- odkup objektu s pozemku 350 000 Kč
- rekonstrukce a vybavení objektu 5 000 000 Kč
- výstavba stájí a zakoupení zvířat 3 500 000 Kč

Náklady celkem: 8 850 000 Kč

Zdroj financování:

- žádost o podporu z OP Program rozvoje venkova (2014-2020)
- rozpočet města Lanškroun a Horního Třešňovce

Výsledky projektu:

- regenerace staré zástavby snižující estetičnost území
- zvýšení ubytovacích kapacit v regionu
- zvýšení konkurenceschopnosti absolventů zemědělské školy
- snížení nezaměstnanosti v důsledku vzniku nových pracovních míst
- návrat k přírodním hodnotám, kultuře a zvykům
- rozvoj stávajících hipostezek
- možnost turismu handicapovaných lidí a rodin s handicapovanými členy
- poznání způsobu péče o domácí zvířata
- zjištění zásad pro ekologické zemědělství

13.6 Řemeslné trhy na Zámečku

Současný stav:

- Zámeček u Lanškrouna je velmi sporadicky navštěvován

- je třeba ho turistům představit a navnadit na návštěvu

Návrh projektu:

Zámeček u Lanškrouna prošel celkovou rekonstrukcí ovšem zástupy turistů ani tato skutečnost neláká. Řešením by mohly být pořádané akce, které by přilákali turisty, a pokud by tyto akce získaly na tradičnosti, lákaly by rok od roku více turistů. Jednou z událostí by mohly být například řemeslné trhy, kde by místní řemeslníci a podnikatelé vystavovali své výrobky. V interiéru záměčku by tito lidé vystavili svá nejlepší díla a dole okolo hradu by byly shromážděny stánky, kde by tito výrobci vystavovali a v případě možnosti mohli návštěvníkům nabízet vyzkoušení výroby těchto produktů, například pomalovat si ručně vyrobenou keramiku nebo skleněné výrobky či ukázka kovářské práce. Zájemci by se mohli podívat, jak se vyrábí různé druhy pečiva nebo uzenin. Nechyběla by ani ochutnávka místních vypěstovaných plodin a potravin. Pro podporu vystavovatelů by neplatily poplatky za umístění stánku, ale nabídli by turistům možnost si jejich práci vyzkoušet.

Přibližná kalkulace nákladů:

- reklamní náklady 15 000 Kč
- náklady na úklid 10 000 Kč

Celkové náklady 25 000 Kč

Zdroje financování:

- z rozpočtu obce Rudoltice

Výsledky projektu:

- zvýšení návštěvnosti Záměčku u Rudoltic
- podpora místních produktů
- poznání původních řemesel s možností vyzkoušet si je
- podpora místních podnikatelů v oblasti řemesel pomocí výstavy

ZÁVĚR

Vypracování práce mi rozšířilo poznatky v teoretickém hledisku cestovního ruchu a také jsem zjistila legislativní aspekty podnikání v této oblasti. Zjistila jsem taktéž právní aspekty založení dobrovolného svazku obcí. Zhotovila jsem taktéž socioekonomickou charakteristiku území, což mi pomohlo zejména při utřídění myšlenek a upamatování všech významných památek, míst, zajímavostí i problémů, jež jsou nedílnou součástí mikroregionu. Při zpracování práce se mi podařilo proniknout do dokumentů kraje i dokumentů samotného mikroregionu a využila jsem je pro sepsání nejvíce problematických bodů regionu v oblasti cestovního ruchu. Na základě zkušeností, znalosti regionu a sepsání předchozích částí jsem zpracovala podrobnou SWOT analýzu, kde jsem se snažila postihnout všechny největší silné a slabé stránky regionu a zejména příležitosti pro rozvoj regionu v tomto směru. Region se jeví jako dobře se rozvíjející a s nízkou nezaměstnaností a proto je možnost pro perspektivní rozvoj regionu. Projektová část představuje několik nápadů, které by mohly vést ke zvýšení cestovního ruchu v mikroregionu. Jsou zde orientačně vyčíslené i předběžné náklady na realizaci těchto projektů a návrhy na zdroje financování.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Čermenské slavnosti [online]. 2012 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.jitrenka.eu/>
- ČESKO. 1999. O některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: 159/1999.
- Doprava a spojení. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/sluzby/doprava-a-spojeni/>
- Dům Piano. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/historicke-budovy/dum-piano.html>
- Eduardův pramen. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/pamatniky-sochy-sloupy/eduarduv-pramen.html>
- FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. 2001, Jak rozvíjet místní cestovní ruch. 1. vyd. Praha: Grada, 178p. ISBN 802-247-0207-X
- Geologie území Lanškrounska. TEICHMANN, František. Lanškroun [online]. [2009] [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/turistika/naucna-stezka-lanskrounske-rybniky/geologie-uzemi-lanskrounska/>
- Gymnázium Lanškroun. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/historicke-budovy/gymnazium-lanskroun.html>
- Historie. Lanškrounská kopa [online]. 2012 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.lanskrounskakopa.cz/historie>
- HRALA, Václav. 2001, Geografie cestovního ruchu. 4. upr. vyd. V Praze: Idea servis, 173 s. ISBN 80-859-7036-8.
- Hromadná ubytovací zařízení České republiky: Pardubický kraj, NUTS3: CZ053; Okres: Ústí nad Orlicí, NUTS4: CZ0534. Český statistický úřad [online]. © 2008 - 2013 [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0534>
- Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. Czech tourism [online]. © 2005-2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1->

charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/ (Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku, 2005-2013)

Charakteristika okresu Ústí nad Orlicí. Český statistický úřad [online]. © 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: https://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_usti_nad_orlici

Charakteristika správního obvodu Lanškroun. Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.pardubice.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_lanskroun

Informace o poštách a mobilních obslužných místech. Česká pošta [online]. © 2013 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://iop.ceskaposta.cz/CleanAdvancedSearchForm.action?__checkbox_nedele=true&__checkbox_dalnicky=true&d-16544-p=1&__checkbox_doruky=true&idOkres=52&__checkbox_sobota=true&__checkbox_napostu=true&__checkbox_bankomat=true&__checkbox_western=true&__checkbox_kopirka=true&psc=&__checkbox_tisk=true&nazev=&__checkbox_czechpoint=true&advanced=true&gps=&__checkbox_obchodak=true&action:AdvancedSearchPosta=Vyhledat#posty

Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji: Lanškrounsko. 2012. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/customers/lanskroun/ftp/File/dokumenty/projekty/katalog-soc-sluzeb-2012.pdf>

Koncepce ochrany přírody Pardubického kraje. 2012, 355 s.

Krajem koruny země: vlastivěda Lanškrounska. 2002, 1. vyd. Lanškroun: Městské muzeum Lanškroun, 560 s. ISBN 80-238-9081-6.

KYNOLOGICKÁ ORGANIZACE LANŠKROUN KJ. 2013. Propozice 6. ročníku zemské koruny. Dostupné z: http://www.zemska-koruna.cz/files/propozice_2013.pdf

Lathife: Amatérský divadelní festival [online]. © 2011-2012 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.lathife.cz/>

Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2013-2020. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. 2013 [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: [http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-\(1\)](http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-(1))

Lanškrounské rybníky. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/turistika/priroda/vodni-toky-a-plochy/lanskrounske-rybniky.html>

Lázek 714 m. n. m. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/rozhledny-veze/lazek.html>

Lékaři a instituce. Lanškroun [online]. [2010] [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/zdravotnictvi/instituce/>

Nový zámek u Lanškrouna. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/zamky-hradiste/novy-zamek-u-lanskrouna.html>

PALATKOVÁ, Monika. Marketingový management destinací: strategický a taktický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení, destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace. 2011a, 1. vyd. Praha: Grada, 207 s. ISBN 978-80-247-3749-2

PALATKOVÁ, Monika. Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: Jak získat více příjmů z cestovního ruchu. 2006, 1. vyd. Praha: Grada, 341 s. ISBN 80-247-1014-5

PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice : význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích : evropská integrace a mezinárodní turismus. 2011b, 1. vyd. Praha: Grada, 221 s. ISBN 978-80-247-3750-8

Pohled CzechTourism na propagaci České republiky jako golfové destinace. Czechtourism [online]. ©2005-2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/golf/uvod-1/>

Poutní kostel Narození Panny Marie na Mariánské Hoře. In: Poutník [online]. © 2005 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: http://poutnik.kratky.org/html/modules.php?name=HTML_include&htmlpage=kostel_narozeni_pany_marie_na_marianske_hore.html

Programové prohlášení rady Pardubického kraje 2012-2016. 2012.

Registrovaná nezaměstnanost k 31.12. od roku 1993. Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vua=tabulka&cislatab=PRA1020CU&&kapitola_id=3

Renezanční radnice. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/historicke-budovy/renezancni-radnice.html>

RYGLOVÁ, Kateřina. Cestovní ruch: soubor studijních materiálů. 2009, Třetí rozšířené. Ostrava: KEY Publishing, Management. ISBN 978-80-7418-28-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. 2011, Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

Seznam firem: Hospody a restaurace. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/sluzby/seznam-firem/restaurace-a-hospody/strana-1.html>

Seznam firem: Hospody a restaurace (okolí). Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/sluzby/seznam-firem/restaurace-a-hospody-lanskrounsko/strana-1.html>

Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí. 2000. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/customers/lanskroun/storage/dokumenty/12900875771.pdf>

Stragický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko. 2010. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/region/dokumenty/svazek-obci/strategie-lanskrounsko/>

Suchý vrch 975 m. n. m. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/rozhledny-veze/suchy-vrch.html>

Školství a vzdělávání. Lanškroun [online]. [2010] [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/skolstvi-a-vzdelavani/>

Tatenický zámek. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/zamky-hradiste/tatenicky-zamek.html>

Turistika a relaxace. Lanškroun [online]. 2010 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/turistika/>

Úvod. Městský sportovní areál [online]. © 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.msalan.cz/>

Vybrané ukazatele za správní obvod Lanškroun v letech 2001 - 2011. Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: [http://www.pardubice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_lanskroun_v letech_2001_2011](http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_lanskroun_v letech_2001_2011)

Zájezdní hostinec Krčma. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/historicke-budovy/zajezdni-hostinec-krcma.html>

Základní informace o městě Lanškroun. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/o-meste-lanskroun/>

Zámek Lanškroun. Lanškroun [online]. 2009 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/historie/pamatky/zamky-hradiste/zamek-lanskroun.html>

ZELENKA, Josef. 2010, Marketing cestovního ruchu. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 240 s. ISBN 978-808-6723-952.

Žichlínek - suchý poldr. Turistika [online]. © 2007-2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/zichlinek-suchy-poldr>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Mapa mikroregionu Lanškrounsko (Strategický rozvojový plán Regionu Lanškrounsko, 2010).....	36
Obrázek 2 Graf věkové struktury obyvatel v mikroregionu	41
Obrázek 3 Graf sledující vývoj nezaměstnanosti v regionu ve srovnání s ČR	43
Obrázek 4 Propagační logo mikroregionu (Turistika a relaxace, 2010).....	59

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu	40
Tabulka 2 Změna počtu obyvatel v regionu a počet dokončených bytů	41
Tabulka 3 Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu ve srovnání s ČR	43
Tabulka 4 Vybavenost obcí školami	50
Tabulka 5 Vybavení obcí technickou infastrukturou	55